

TELLIJATELE

Põllumajandus - toetustega või ilma?

Põllumehed survestavad valitsust, et too soostuks välja maksma era-
korraliselt ELi poolt lubatud riikli-
kud lisatoetused. ▶**Tööstus**

ARENGUFOND

100 000 000 euro võrra ettevõtlikumaks

TÓNIS ARRO juhital Arengufondil on ambitsioonikas plaan tuua oma uue programmi-
ga Eestisse 100 miljonit eurot lisandväärtust uute ettevõtete kaudu. ▶**6-7**

Äripäev

Kolmapäev, 19. september 2012
nr 169 (4591) **2,24 eurot**

↓ **EUR/USD**
1,3054

↑ **USD/EUR**
0,7660

↓ **EUR/SEK**
8,5685

↑ **NordPool**
42,58

↓ **Euribor**
0,476%

► Itaalia päritolu suuromanik
kaebas Baltika kohtusse ja
nõuab ettevõtte aktsiakapitali
suurendamise otsuse
tühistamist. Baltika tõrjub
süüdistusi ▶**2,4-5**

Halb üllatus aktsionäride siseringist

FOTO: ANDRAS KRALLA

TEHING

USA börsifirma ostis Eesti IT-firma varad

Modemitootja Modesat Commu-
nicationi ühe omaniku Rolf Relan-
deri sõnul oli ettevõtte mitmeid
ostuhuvilisi, kuid lõpuks löödi
käed USA börsifirmaga Xilinks. Te-
hing oli kasumlik. ▶**8**

INVESTOR

Uus iPhone purustab müügirekordeid

Apple'i aktsia ületas esmaspäe-
val järelkauplemisel esmakordselt
700 dollari piiri. iPhone 5 ettetelli-
mine on olnud rekordiline ja seni-
sed müügiprognoosid võivad os-
tuda liiga kasinateks. ▶**16-17**

EHITUS

Ehitusmaterjali hinnatõus jätkub

Kaevanduslubade arvu vähenda-
mine tõstab ehitusmaterjalide hin-
da, siiski ei ole ettevõtjate hinnangul
olukord nii hull, et peaks hak-
kama ehitusmaavarasid importi-
ma. ▶**12-13**

KOLUMN

„Pankrotioht ähvardab kõiki, kes üritavad parlamendierakon- dadele konkurentsi pakkuda.

Äripäeva peatoimetaja asetäitja Aivar Hundimägi kirjutab, et Eesti poliitika
vajab enam konkurentsi. ▶**14**

ÄRIPÄEV 19. september 2012

toimetaja Harry Tuul, tel 667 0182, e-post harry.tuul@aripaev.ee

TEGIJA

Tarmo Pihl

Eesti IT-firma äratas ameeriklastes ostuhuvi

IT-valdkonnas tegutsevad Eesti idufirmad on maailmas mitmetele investoritele silma jäänud ja nüüd võib kõige värskema uudisena esitleda modemitootjat Modesat Communicationsi, mille ostis suurosanikelt – Skype'i kaasasutajate investeerimisettevõtelt Ambient Sound

Investmentsilt, Arengufondilt ja Caplia Investilt – USA börsifirma Xilinx. Ettevõtte asutaja Tarmo Pihl võib oma tööga rahul olla. Äripäeva hinnangul võib Modesat Communication olla väärt umbes 10 miljonit eurot. Ja see on juba väga korralik summa.

REPLIIK

Piirileping toppab taas

Vahepeal taas päevakorda tõstatunud Eesti-Venemaa piirilepingu sõlmimine jäi taas toppama. Eile teatas Venemaa riigiduum väliskomisjoni esimees Aleksei Puškov, et duuma saadikute visiit Tallinna lükkub edasi seoses Venemaa ja Eesti vahelise üksteisemõistmise puudumisega piirilepingu küsimuses. Eesti tegemisi piirilepingu puudumine suurt ei häirigi, küll aga üha rohkem Venemaad.

VENEMAA riigiduum väliskomisjoni esimees Aleksei Puškov tõmbas suhete arendamisele pidurit.

PÄEVA FAKT

192

RAHVUSE esindajad elab Eestis püsivalt. Suuremad grupid on eestlased, venelased, ukrainlased, valgevenelased ja soomlased, selgus mullusest rahvaloendusest.

AJALOO ILU

Juustulinn Võru

September 2003. Äripäev kirjutas 9 aasta eest, et Eesti suurimat juustutootjat Võru Juustu ihaldavad samaaegselt nii Norra juustutootja Synnove Finden ASA kui ka Soome kontsern Valio. Norralased tegid aktsiate ostupakkumise Võru Juustu väikeaktsionäridele.

Hetkeseis. Novembris 2003omandas Valio Võru Juustu enamusaktsiad Itaalia firmalt Saviola.

HOMME

Kuidas panna firma reklaamvideo sotsiaalmeedias ringlema?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Ametnike saamatus tõstab ehitushindu

Eile kirjutasime kaaneloos, et neli suurt ehitusfirmat astus pretsedenditu sammu ja vaidlustas Viimsi valla koolimaja ehitushanke enne pakkuma asumist. Ettevõtjatele ei meeldi, et ehitusprojekti kvaliteedist tulenevad riskid ja lisakulud jäetaks ehitaja kanda. Äripäeva hinnangul läheb hankeid korraldavate ametnike argus või saamatus kalliks maksma. Seda mitte ainult venivate projektide või kehvade tulemuste tõttu, vaid hanked on taluvus- ja riskitasude võrra maksumaksjale märksa kallimad.

Mõttetu vastandumine. Eesti käribunud ehitusturul domineerivad avaliku sektori tellimused, mis moodustavad jämedalt vähemalt kaks kolmandikku. Sisuliselt annab see riigile hea hoova majanduse elavdamiseks. Selle asemel kipub avalik sektor kaevuma aga üha enam kaevikusse, lükates vastutuse ettevõtjale ja kõrgema hinna maksumaksjale.

Ettevõtjail on mööt täis saanud ning eelmisel kolmapäeval jõudis rahandusministreeriumi juures tegutsevasse riigihangete vaidlustuskomisjoni vaidlustus, mille esitajad AS Nordecon, AS NCC Ehitus, OÜ Astlanda Ehitus ja AS Oma Ehitaja. Ehitajad ei ole hanketingimustega rahul, kuna peaksid enda sõnul ebamõistlikult suure riski võtma. Teisisõnu peaks ettevõtja vastutama ka projektis esinevate vigade eest, kuigi neil puudub võimalus projekti mõjutada või muuta. Kui selline tingimus tõepoolest kehtestada, kasvaks riskipremia ja seega ka hanke lõpphind ettevõtjate hinnangul oluliselt, kuni 50%. Muidugi võib see olla emotsionaalne liialdus, kuid fakt on ka see, et selline otsus tõstab hanke hinda.

Vastaspool väidab, et vastutuse delegerimise eesmärk on vältida ehitaja poolt tööde keskel lisaraha küsimist või objektilt mine-majalutamist. Need argumendid aga ei vee-

”**Vastutus lükatakse maksu-maksjale, kes võimalikud vead või riskid kinni maksab.**

na. Enamus minemajalutajaist tegi masu tingimustes alapakkumisi ning sarnastes tingimustes nende lahkumist antud säte ei takistaks. Ja kuigi see võib tõepoolest vältida lisaraha küsimist, võivad hanked omakorda põhjendamatult kalliks maksma minna. Kui ettevõtja vastutab kahjumi eest aktsionäride või omanikele, siis hankekorraldaja vastutus projekti eest tuvastada on keeruline, et mitte öelda võimatu. Seda lükatakse maksumaksjale, kes võimalikud vead või riskid kinni maksab.

Teema pole uus. Eelmise aasta suvel kirjutasime trendist, et riik ja omavalitsused distantseerivad end vastutusest lõpptulemuse eest ning seavad selle kogu mahus ehitajale, mis peadib kasvavate vaidluste ja ehituslepingute ülesütlemistega. Kaotaja on ettevõtete kõrval eelkõige avaliku teenuse tarbijatest maksumaksjad. Võitjad aga puuduvad: rahulolematu riigihangetega ei ole kuhugi kadunud ei tellija (avalik sektor), pakkujat (ehitusettevõtja) ega kasutaja ehk maksumaksja vaatevinklist.

Agas veel üks nüanss, mis majanduse elavdamise asemel tõstab hangete hinda. Endiselt on avalikult sektoril kombeks makse venitada tähtaegadega, mis ulatuvad isegi kuni kolme-nelja kuuni. Lühendades tähtajad 30 päevani on võimalus lüüa mitu kärbest ühe hoobiga. Esiteks vähendada hangete hinda. Vaid 1–2%, kuid kokku miljeoneid eurosid. Teiseks soodustada tihedamat konkurentsi, kuna liigpikad maksetähtajad pärivad väiksemate piisava puhvrita firmade osalemist hangetel. Ka konkurents mõjub hindade alanemisele soodsalt. Kolmandaks elavdada likviidsuskriisiis vaevlevat ehitusturgu.

Ä Loe Äripäevast

UUDIS "Ehitajad käivitasid hankevaidluse" eilses lehes lk 4-5

Tahad **Äripäeva** aastaks **TASUTA**?

Vaata infot tagakaanelt!

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulundusühingute asutamine

Firma kätte 24H Jooksul! Suur nimevalik

wasp project

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

Eestimaa on ilus!

PUHKA EESTIMAAL

www.maaturism.ee

müüme | parandame | paigaldame | hoiustame

Ära näe vaeva, saadame rehvid kulleriga koju kätte!

Broneeri rehvivahetus 6 553 556

KUMM.EE

ÜTLES

Lembit Lump: Põhimõtteliselt peaks igaüks vastutama oma tegevuse ja selle tulemuse eest.

Kodumaja ASI juhatuses esimees leiab, et ehitushanke tellija peaks hoolitsema ka selle eest, et projekt oleks kvaliteetne. LOE LAHEMALT LK 14

LÜHIDALT 3

InseneriProjekt
Professionaalne ja usaldusväärne partner

EHITUSLIK projekteerimine

Teie professionaalne ja usaldusväärne partner

Inseneriprojekt OÜ • Pärnu mnt 158d
Telefon +372 656 6553 • info@inseneriprojekt.ee

www.inseneriprojekt.ee

20

protsendile tahab Elektrum kasvatada paari aastaga oma turuosa Eestis, praegu on see 7%.

ELEKTRUM Eesti juht Raivo Videvik. FOTO: ANDRAS KRALLA

Elektrum tuleb kliente peilima

KADRI PÕLENDIK
kadri@aripaev.ee

Elektrimüüja Latvenergo Kaubandus OÜ, uue nimega Elektrum Eesti OÜ, avalikustas eile paketid, mida hakatakse Eesti tarbijatele pakkuma.

Eile kinos Artis toimunud pressikonverentsil teatas Latvenergo esmalt nimemuutusest Eesti ja Leedu turul ning tutvustas seejärel nelja uut paketti kodutarbijale ning kolme paketti äriklendile. Elektrum Eesti juhi Raivo Videviku sõnul on paketid vaid esialgsed ning vastavalt turu vajadustele on Elektrum valmis uusi pakette juurde tooma. Seda, milliseks kujunevad pakettide hinnad, avaldab firma lähinädalatel.

Kolmandikule lisa. Elektrumi on plaanis kasvatada Eestis oma turuosa seniselt 7 protsendilt 20 protsendile ning seda lähema paari aasta jooksul. Latvenergo elektrimüügi direktor Davis Skulte rääkis, et praegu omab ettevõtte kolmandikku Balti turust ning sellist osa tahetakse hoida ka pärast seda, kui Eestis elektriturg avaneb.

“Meil on oma ootused, et

kliente tuleb juurde mõni tuhat. Samas neid võib tulla ka mõnikümmend tuhat,” leidis Skulte. Ta tõdes, et väga raske on prognoosida, mis võib uuel aastal juhtuma hakata, ning lisas, et näiteks Leedus ei vahetata pakette nii meelsasti kui Lätis. Samas, kui Skandinaavias elektriturg avanes, tehti seal Skulte sõnul küllaltki palju paketi vahetusi.

Erinevalt Eesti Energia juhatuse liikme Margus Ringi hinnangust ei leia ei Skulte ega Videvik, et paketi vahetamist peaks kaaluma ainult see tarbija, kelle kuu keskmine arve jääb alla 26 euro.

“Esmakordselt tekib elektriturul võimalus üldse mingi otsus langetada. Mina soovitan absoluutselt kõigil seda otsust kaaluda ja teha enda jaoks valik, liimiteerimata kedagi tarbimise või muu kriteeriumi alusel,” rääkis Videvik.

Eesti Energia on lubanud oma paketid avalikustada järgmisel nädalal.

1. jaanuarist avaneb Eesti elektriturg ehk kõik elektritarbijad saavad energiat avatud turult osta hakata. Seni tegid seda 200 suuremat energiatarbijat.

Estonian Air lendab London Citysse

Estonian Air alustab järgmise aasta 1. märtsil lende Tallinnast London City lennujaama, teatas ettevõtte.

Esiialgu lennatakse kolm kor-

da nädalas, alates juunist kuus korda nädalas. Ühe suuna hind London City lennujaama algab 79,90 eurost.

ARIPA.EE

NÜÜD AUTOSPIRITIST UUE SUBARU OSTUGA KAASA VÄÄRTUSLIK SUBARU VOUCHER!

Autospiritis liisingu sissemakse alates 0%

Subaru OUTBACK
alates 28 200 €

Subaru LEGACY
alates 23 700 €

Subaru FORESTER
alates 23 300 €

Voucher'it saab kasutada Autospiritis uue Subaru ostmisel vabal valikul:

- lisavarustuse soetamiseks
- praeguse auto tagasiostu hinna suurendamiseks
- liisingu intressimaksete tasumiseks
- kasko- ja liikluskindlustuse tasumiseks

Kõigile Subaru mudelitele
3 AASTAT TASUTA HOOLDUST

Kampaania kehtib valitud laoautele kuni 15.10.2012 allkirjastatud lepingutele. Täpsemad kampaaniatingimused Autospiriti salongis. Liisinguteenuse pakkuja on AS DNB Pank. Tutvu tingimustega www.dnb.ee ja vajadusel konsulteerige asjatundjatega. Krediidi kulukuse määr on 7,16% aastas järgmistel näidistingimustel: vara hind 23 300 eurot koos km-ga, sissemakse 0%, jääkväärtus 25%, lepingu periood 60 kuud, lepingutasu 190,- eurot, aastane intressimäär 2,5% + 6kuu Euribor (04.09.2012 oli 6kuu Euribor 0,537%; lepingus fikseeritud Euribor võib muutuda 6 kuu järel).

Maksuamet loobus nõudest Kruuda vastu

Maksu- ja tolliamet otsustas loobuda 8,67 miljoni eurosest nõudest Oliver Kruuda pankrotistunud ettevõtete Luterma ja Rubla suhtes.

Tegu oli üleliigsete laovarude trahvinõudega, mille maksuamet määras Lutermale juba 2007. aastal. Luterma vaidlustas nõude kohtus ja Tallinna Halduskohus tühistaski 2009. aasta novembris maksuameti teatise.

Maksuamet esitas Tallinna ringkonnakohtule apellatsiooni, kuid mullu septembris otsustas ringkonnakohtus menetluse peatada, kuni Euroopa Kohus teeb

otsuse ASI Pimix ja maksuameti ning põllumajandusministeeriumi vahelises üleliigse võivaru kohtuasjas.

Tänavu juulis otsustas Euroopa Kohus Pimixi kohtuasjas, et ei saa nõuda üleliigse laovarude trahvi tasumist Eesti ettevõtelt, kuna üleliigseid laovarusid käsitlevad määrused polnud 1. mai 2004. aasta seisuga eesti keeles Euroopa Liidu Teatajas ilmunud.

Sellele Euroopa Kohtu otsusele tuginedes otsustaski maksuamet nõudest Kruuda ettevõtete vastu loobuda.

ARIPA.EE

autospirit

Ehitajate tee 122, Tallinn tel 659 9499 e-post: tallinn@autospirit.ee www.autospirit.ee

SUBARU

Confidence in Motion

”Gert Tiivas: Antud juhul on pigem tegemist omanikevahelise vaidlusega. On kahetsusväärne, et suuromanikud ei ole seda ära lahendanud.

Baltika aktsionäri East Capital esindaja

ÄRIPÄEV 19. september 2012
toimetaja Ave Lepik, tel 667 0173, e-post ave.lepik@aripaev.ee

BALTICA juht Meelis Milder ei kommenteeri kohtuhagi, mille põhjustas aktsionäride koosoleku otsus väljastada juhtkonnale ning suuraktsionäridele KJK Fund Sicav-Sif vahetusvõlakirju.

FOTO: VEIKO TÖKMAN

KOHTUVAIDLUS

Suuromanik andis Baltika kohtusse. Börs jäi rahulikuks

A ALYONA STADNIK, RAINER SAAD
alyona.stadnik@aripaev.ee, rainer.saad@aripaev.ee

Baltika üks suuromanikke pöördus kohtusse, kuna peab ettevõtte aktsiakapitali suurendamise otsust tühisteks. AS Baltika aga vaidleb esitatud nõuetele täies ulatuses vastu.

Baltika üks suuraktsionäre Clearstream Banking S.A. leiab, et ASi Baltika vahetusvõlakirjade väljaandmise ja aktsiakapitali tingimusliku suurendamise otsust ei võetud vastu või alternatiivselt on otsus tühine, teatas Baltika börsile.

Otsus on väidetavalt tühine, kuna märkimise eesõiguse välistamine osal aktsionäridel nõuab nende nõusolekut, mida hageja otsuse vastuvõtmiseks ei andnud. Harju maakohus võttis tänavu 7. septembril hagi menetlusse.

Baltika ei kommenteeri. Baltika juhatuse liige ja finantsdirektor Maigi Pärnik ütles, et Baltika ja ettevõtet nõustavate juristide hinnangul on aktsionäride üldkoosoleku otsused seadusega kooskõlas. “Me ei pea korrektseks kohtumenetluses olevat teemat meedia vahendusel täiendavalt kommenteerida,” lisas ta.

Baltika nõukogu liige Valdo Kalm tõdes, et Baltika ühe suuraktsionäri otsus pöörduda kohtusse tuli üllatusena, sest viimastel nõukogu koosolekutel ei ole sellest juttu olnud.

“Nii palju kui mina olen aru saanud, on kõik seadusega kooskõlas. Praegu ei pea korrektseks kohtumenetlust puudutavat teemat kommenteerida. Kohtumenetlus annab vastuse,” lausus Kalm.

”Nii palju kui mina olen aru saanud, on kõik seadusega kooskõlas.

Baltika nõukogu liige Valdo Kalm

Eilse päeva jooksul ei olnud Baltika juht Meelis Milder Äripäevale kommentaaride saamiseks kättesaadav.

Koosolekul oli erapooletu. Clearstream Banking S.A. esitas Harju maakohule hagi E. Miroglio Finance S.A. huvides. Viimasele kuulub 5 684 330 ASi Baltika aktsiat. Hagi vaidlustab ASi Baltika 20. aprilli korralise üldkoosoleku päevakorrapunkti 4 vastu võetud otsuse. Koosolekul otsustasid aktsionärid väljastada juhtkonnale ning suuraktsionäridele KJK Fund Sicav-Sif vahetusvõlakirjad.

Koosolekut ilmetas opositsioonis koha sisse võtnud Edoardo Miroglio esindaja, kes jäi enamikes hääletuspunktidest erapooletuks, kuid oli juhtkonnale ja KJK Fundile emiteeritavate vahetusvõlakirjade vastu.

Meelis Milderi, KJK Fundi esindanud Lauri Kustaa Äimä ning East Capitali esindanud Gert Tiivase vedamisel võeti koosoleku lõpuks kõik päevakorras olnud punktid ka vastu.

Hagi esitanud aktsionäridelt ei õnnestunud Äripäeval eile kommentaari saada.

Emotsionaalsed itaallased. Koosolekul hääletanud Baltika üks aktsionäridest, East Capitali esindaja Gert Tiivas ütles kohtuasja kommenteerides, et ettevõtte juhtkond on käitunud õigesti ning viitas itaallasest suuromaniku emotsionaalsusele. “Antud juhul on pigem tegemist omanikevahelise vaidlusega. On kahetsusväärne, et suuromanikud ei ole seda ära lahendanud,” kommenteeris Tiivas Baltika ühe suuraktsionäri otsust kaevata ettevõtte kohtusse.

Tiivas ei osanud hinnata, mida selline kohtuasi võiks aktsionäri jaoks tähendada. “Eeldan, et ettevõtte on käitunud ja koosolekud korraldanud kor-

rekselt. Meie ei ole näinud vajadust neid otsuseid vaidlustada. Kui keegi teine peab vajalikuks vaielda, siis on tal selleks õigus ja las ta siis vaidleb. Meie ei pidanud oma huve riivatuks,” märkis Tiivas.

Talle ei tulnud üllatusena, et suuraktsionär E. Miroglio Finance S.A. otsustas kaevata Baltika kohtusse. “Itaallaste ja muude rahvuste seas on alati emotsionaalseid inimesi, üks inimesed ikka teevad igasugu otsuseid,” sõnas ta.

Kohtuasi tuli üllatusena. Kalm tõdes, et selline asi tuli üllatusena. Küsimusele, kas itaallasest omanik on pidanud ka läbirääkimisi enne kohtusse minekut, vastas Kalm, et kuna tema tuli pildile alles hiljuti (valiti nõukogu liikmeks tänavu aprillis – toim), siis ei oska ta eelnevat perioodi kommenteerida. “Viimastes nõukogudes ei ole seda teemat üleväl olnud,” märkis Kalm.

Ta lisas, et tema ei dramatiseeriks seda kohtuasja üle, sest see ei ole ärikriitiline.

Tiivas märkis, et emissioon on heaks kiidetud ja seda ei ole muudetud. “Loomulikult on iga vaidlus tüütu. Ettevõtluses tuleb ikka igasuguseid vaidlusi ette ja neid ei saa välistada,” rääkis ta.

“Äriseadustikus ei ole juhuslikult kirjas, et kui ettevõttel on vaja kapitali kaasata, siis selleks on vaja kas 51% või 2/3 või suurema osaluse heakskiitu. Kuski ei ole kirjas, et selleks on vaja 100% aktsionäride heakskiitu,” lausus Tiivas ja lisas, et paratamatult esineb olukordi, kus kõik aktsionärid ei ole ühel arvamisel – seega ei ole see erakorraline asi.

“Mis siis ikka teha, ettevõtte juhina ei saa jääda ootama, et 100% aktsionäridest oleks üksmeelel, sest seda olukorda ei pruugi saavutada. Ettevõtete jaoks võib selline ootamine olla oluliselt valulikum ja kulukam kui see, et tehakse otsus ja minnakse asjadega edasi,” selgitas Tiivas.

18%

on Clearstream Banking S.A. klientide osalus Baltikas. Kokku kuulub selle panga klientidele 6,4 rõivafirma aktsiat.

KAANEL 5

19. september 2012 ÄRIPÄEV
toimetaja Ave Lepik, tel 667 0173, e-post ave.lepik@aripaev.ee

Ä Omanikud Baltika aktsionäridering

Baltika suurimad aktsionärid seisuga 30.06.2012

	aktsiate arv	osalus, %
ING LUXEMBOURG S.A.	7 590 914	21,21
CLEARSTREAM BANKING LUXEMBOURG S.A. CLIENTS	6 377 385	17,82
Brig OÜ	4 750 033	13,27
Skandinaviska Enskilda Banken AB Clients	3 581 060	10
Svenska Handelsbanken Clients Account	1 765 000	4,93
AS Genteel	977 837	2,73
Meelis Milder	743 531	2,08
Central Securities Depository Of Lithuania	696 921	1,95
Tõnis Kotkas	444 167	1,24
OÜ Renum Invest	400 000	1,12
State Street Bank And Trust Omnibus Account	383 300	1,07
teised aktsionärid	8 084 702	22,59
kokku	35 794 850	100

ALLIKAS: BALTIKA

Ä Mis on mis Baltika kohtuhagi

CLEARSTREAM BANKING S.A. esitas hagi E. Miroglio Finance S.A. huvides, millele kuulub 5 684 330 ASI Baltika aktsiat. Kokku on Clearstream Bankingul ja E. Miroglio Finance'il 6 377 385 Baltika aktsiat.

HAGI vaidlustab Baltika korralise üldkoosoleku otsuse, millega väljastati juhtkonnale ning suuraktsionäridele KJK Fund Sicav-Sif vahetusvõlakirjad.

Ä Kommentaar Börs: ei näe, et Baltika peaks lisaselgitusi andma

KALLE VIKS
Tallinna börsi emitenditeenuste juht

Tallinna börsi poole pealt ei olegi midagi kommenteerida, kui ettevõtte ja omaniku vahel on tekkinud arusaamatusi, siis nad peavad selle lihtsalt ära lahendama. Baltika kohustus on kõik kohtuvaidlused börsiteatel avalikustada. Meie seisukoht on, et tuleb avalikustada kõik aktsionäre ja aktsiahinda puudutav info.

Kuna vahetusvõlakirjad on motivatsiooniprogrammi osa, ning need on Baltika juhtide ja töötajate emitteeritud võlakirjad, mis aktsiateks niipea ei muutu, siis ma ei näe, et Baltika peaks lisaselgitusi andma.

Raske on kommenteerida, kui ei näe dokumente, kas seal on vormistuspuudujääk või millised olid hääletuse tulemused. Samuti ei tea, kuidas konkreetne omanik võis hääletada.

”Baltika ja ettevõtet nõustavate juristide hinnangul on aktsionäride üldkoosoleku otsused seadusega kooskõlas.

Baltika juhatuse liige
Maigi Pärnik

Imeline Teadus 6 kuuks TASUTA?

Vaata infot tagakaanel!

EURO

Krooni ja euro võidujooks Islandil

Euro käibelevõtt Islandil sõltub sellest, kas ja kuidas euroala võlakriis laheneb ning mis kujul ühisraha kriisist väljub, ütles Islandi keskpanga juht Mar Gudmundsson.

Üleeile avaldas Islandi keskpank analüüsi, milles vaagis teisele valuutale ülemineku plusse ja miinuseid. Analüüsi peamine järeldus on, et 2010. aastal ELiga ühinemiskõnelusi alustanud Island ei saa uue valuutarežiimi osas otsust teha enne, kui nii Islandi kroon kui euro on stabiliseerunud, vahendas agentuur Bloomberg.

Islandi valitsus on öelnud, et Islandi krooni ei lasta vabalt "ujuma" enne, kui uus valuutarežiim on paigas. 2008. a pangakrahhi järel kapitali liikumisele kehtestatud piirangud on külmutanud krooni-varadesse 8 miljardit dollarit välisinvestorite raha. Nende varade saatust sõltub Islandi valuutapoliitika valikust.

"Islandlastel tuleb nüüd selgus saada kahe alternatiivi osas," ütles Gudmundsson.

NÜÜD
2500€
väärtuses
talvepakett
kauba peale

Talvepakett sisaldab:

- ★ Jeep valuvelgedega naastrehvid
- ★ porisirmid
- ★ kummimatid salongis ja pagasiruumis
- ★ Jeep lumehari
- ★ Jeep kingitus

2 aastat
tasuta
maanteeabi

Jeep Grand Cherokee

3.0 CRD V6 Aut

Küsi Jeep liisingupakkumist
Kuumakse alates

484 €

*Liisingu näidispaakumine: kasutusrent, sissemakse 10%, periood 60 kuud, intress 1,95% + 6 kuu Euribor, jääkväärtus 30%

Kampaania kehtib 31. oktoobrini.

Keskmine kütusekulu 8,3 l/100km, CO₂ emissioon 218 g/km.

SILBERAUTO

Silberauto Eesti AS Jeep® esindused • Tallinn • Peterburi tee 50a Tallinn tel 5333 7943 • Tartu • Ringtee 61 tel 730 0785 • Pärnu • Riia mnt. 231a tel 445 1999 • Jõhvi • Jaama 42a tel 5333 7740 • Viljandi • Pargi 3b tel 435 4902 • Rakvere • Haljala tee 1, Tõremäe Tel 5333 7875 • Kuressaare • Tallinna 82b tel 5333 7794 • www.jeep.ee • Jeep on Chrysler Group LLC registreeritud kaubamärk.

Jeep

TULEVIK

Arengufondi uus plaan: eestlased tuleb ettevõtlikuks muuta. Igaühel on võimalus

A HANNES SARV
hannes.sarv@aripaev.ee

Tõnis Arro sai Eesti Arengufondi juhiks tänavu kevadel. Tema pakutud pööre fondi juhtimises avaldas juhi valimisel nõukogu enamusele muljet ja nii ta ametisse määrati. Eile tutvustas ta riigikogule oma suurt plaani. Selle järgi võiks aastaks 2020 olla Eesti inimene palju ettevõtlikum. Lausa 100 miljoni euro võrra ettevõtlikum – vähemalt selline eesmärk fondil uue programmiga on.

Varem panustas arengufond väga palju seiramisele, raportite koostamisele. Eile riigikogule ühtki raportit ei esitatud. Kas arengufond enam selliseid seireid ei tee? Ei, nii ei saa öelda. Seiretegevus on meil seaduses ettekirjutatud tegevus ja seda me jätkame. Ma ei ütle midagi halba meie seireraportite kohta – seal on väga häid dokumente. Aga nende puudus on see, et neil pole kindlat adressaati, klienti. Arengufond on seni ise endale tööd välja mõelnud ja läinud siis riigikogu ette ja öelnud, kuidas asjad on. Olemuslikult on asi olnud selles, et Arengufond on olnud organisatsioon ilma kliendita. Me tahame, et meil oleks klient. Järelikult – kui me võtame ette mõne seireprogrammi, siis me tahame, et meil oleks partner, kes ootab selle tulemust ja tahab seda kasutada. Rohemajanduses näiteks on meie partner majandus- ja kommunikatsiooniministeerium, ettevõtluse ja innovatsiooni teemadel majandusministeerium ja haridusministeerium.

Üks osa, mille välja käisite, on koolitusprogramm – 100 000 inimest ehk kümnendik eestlastest peaks seitsme aasta jooksul teie koolitusprogrammist läbi käima? Me arvamegi, et kümnendik eestlastest oleks normaalne. Kui Eu-

Ä Taust Arengufondi uus plaan

ARENGUFONDI JUHT esitas riigikogule eile uue programmi, millega soovib tõsta eestlaste ettevõtlikkust.

PROGRAMMIEESMÄRK on korraldada ühepäevaseid koolitusi seitsme aasta jooksul 100 000 inimesele (50 000 neist abiturientide, üliõpilaste ja ajateenijate seast), keda julgustada ettevõtlusega alustama. Selle abil soovatakse leida vähemalt 5000 inimest, kes ettevõtlust prooviks ja kelle seast kerkiks vähemalt 1000 uut ettevõtet, mis annaks 100 000 000 eurot lisandväärtust aastas.

ARENGUFOND jätkab ka riskikapitali-investeeringuid. Praeguseks on tehtud investeeringuid 8 miljoni euro ulatuses, portfelli väärtus on 9,9 miljonit eurot. Uuteks investeeringuteks on vahendeid 12,5 miljonit eurot.

roopa Liidus keskmiselt on 9% ettevõtjaid ja meil kuskil 4–5%, siis me peame kümnendikku koolitama selleks, et saada need ülejäänud kätte, kelle sees ettevõtlusseeme peidus on. Konkreetse programmi abil püüame tõesti kutsuda kõiki inimesi avatud koolitustele. Teiseks, kolmandaks ja neljandaks soovime aga, et neid inimesi hakataks avastama ja kui on avastatud, siis hakataks väärtustama. Seda suhtumist ei saa päevapealt muuta, see sõltub väärtustest, ühiskondlikest hoiakutest. Seda mõjutavad sajad asjad. Mõjutab see, et ettevõtlusharidus on puudulik. Samuti see, et ettevõtjate ja ettevõtluse maine on kehv. Ma ei ütle, et see asi oleks drastiliselt halb või läinud halvemaks, aga ta võiks olla palju parem.

Te töite ka oma ettekandes eesmärgi, et selle seitsmeaastase programmi abil tekib Eestisse miljon eurot lisandväärtust uute ettevõtete kaudu – see tundub selline lihtsamat sorti aritmeetika. Kui me ka kahe-kolmekordselt mööda paneme, on see ikka väga hea tulemus. See number on retooriline, aga kui ma vaatan neid numbreid ja se-

da mõttekäiku, ei näe ma kuskil viga. Ma usun sellesse täielikult, et see nii läheb. Me tegime möödunud aastal ühe pilootprojekti Gruusias. See oli Eesti arenguabiprogramm Tbilisi ülikooli juures. Alguses oli sada inimest, kellele me tegime sedasorti koolituse. Siis valisime neist 25, kes tahtsid oma äriplaani esitada, töötasime nendega paar korda. Kolmandal korral oli meil lõppvõistlus, kus meil olid ka mõni Eesti investor kaasas. Ja tulemus oli see, et meil sündis viis ettevõtet. Alguses oli 100 inimest ja sündis viis ettevõtet. Päris ettevõtet, mida ei oleks muidu sündinud. Töötavad siamaani, üks on oma turuniis Gruusia juhtiv ettevõte – juuratudengite tehtud firma. Nad poleks täiesti kindlalt seda ettevõtet muidu teinud. Esimese konsultatsiooni ajal, kui me iga tiimiga eraldi töötasime, said nad aru, et nende esialgne idee ei olnud hea ja nad võtsid teise. Nüüd on nad edukad.

Kas raha puudumine ei ole siiski ka takistuseks ettevõtlusega alustamisel? Osaliselt on, aga ma arvan, et eelkõige on takistused siiski peas. Mõeldakse, et mul on vaja palju raha, et ettevõtlusega

„**Arengufond on seni ise endale tööd välja mõelnud.**

Eesti Arengufondi juhataja esimees Tõnis Arro

Ligi: Eestil pole võimalik punaseid jooni tõmmata

A SIRJE RANK
sirje.rank@aripaev.ee

Erinevalt Rootsi rahandusministrist Anders Borgist, kel on Euroopa Komisjoni pangandusjärelevalve plaani kohta juba väga selge ja kriitiline seisukoht ning punased piirid joonitud, on Eesti seisukohad sõnasutatud pigem küsimuste vormis.

“Oleme väga segases olukorras,” ütles rahandusminister Jürgen Ligi nädalavahetusel Küprosel toimunud ELi rahandusministrite kohtumisest ja pangandusliidu debatist eile ajakirjanikele ülevaadet andes. Eesti suuri-
mad pangad on mitte-eurotsoo-

RAHANDUSMINISTER Jürgen Ligi sõnul ei saa Eestil midagi euroala riikide ühtsena finantssüsteemi vastu olla. FOTO: RAUL MEE

ni päritolu ja valmisolekut päritoluriigil süsteemiga liitumiseks ei ole (võimalus on vabatahtlikult liituda – toim).

Kriisihaldusmehhanismi puhul on suur küsimus selles, kuidas see üles ehitatakse. Kui see hõlmaks ainult süsteemselt olulisi panku, siis kas Eestis tegutsesid Rootsi pangad on suuruselt Euroopa mõistes süsteemse tähtsusega pangad või ei.

“Pigem on karta, et ei ole,” ütles Ligi, märkides, et sellisel juhul tekib küsimus Eesti rollist.

Samas ütles Ligi, et küsimuste esitamine ei tähenda veel, et Eesti oleks ühtse pangandusjäre-

levalve ja pangandusliidu idee vastu. Suurt pilti vaadates on kriisi allikas olnud just finantssektoris ja selle ebaühtlases reguleerimises. Printsibina ei ole Eesti vastu, et Euroopas oleks ühtsem finantsturg ja riskid parimini maandatud.

Eesti sõltub teistest. “Meil ei ole võimalik punaseid jooni paberile tõmmata,” ütles Ligi. “Sõltume teiste valmisolekust.”

Eestil on Rootsiga Ligi ütlusel panganduse järelevalves hea koostöö ja ettekujutus olemas. Kuid kui Euroopa hakkab midagi reguleerima, ei ole teada, kui-

võrd senine korraldus uue süsteemiga kokku hakkab.

Võttesõnaks koostöö. Ligi sõnul sõltub Eesti väga palju otsustest, mis Rootsis tehakse. “Rootsi pangad on aidanud meil kõigil hästi palju laenu võtta ja mingil hetkel on nad aidanud meil laenu mitte saada. Majandusele mõjuvad need riskid selgelt,” ütles minister. “Kui Rootsi langetab mingisuguse otsuse, siis mõjutab see meil väga tugevalt mitte ainult filiaalide, vaid ka iseseisvate pankade seis. Tuleb tugevat koostööd teha,” ütles Ligi.

ARIPAEV.EE

EESTI Arengufondi juhatuse esimees Tõnis Arro tutvustas eile riigikogus Arengufondi uut strateegiat. FOTO: ERIK PROZES

alustada. Kõik need Gruusia näited olid sellised, kus me oma konsultatsioonide ja arutelude käigus veensime inimesi, et teil ei ole üldse raha vaja, et ettevõtet alustada. Saad oma esimese raha kliendi käest. Tehnoloogiaettevõtet nii ei alusta, see on selge. Teenuseettevõtte vabalt.

Ma tean juhtumit Eestist, kus inimesed asutasid lillepoe – tegid suure peo, üürisid ruumid. Pärast müük ei läinud ja läksid pankrotti. Nad tegid kulutusi seal, kus vaja polnud. Poleks vaja olnud sisseseade peale kulutada, avamispeo peale poleks olnud tarvis kulutada. Oleks võinud enne lille ära müüa, siis üürida poepinna ja letid tellida.

Mida Arengufond oma uue programmiga siis muuta tahab? Muuta tuleb ettevõtlusvalmidust, ettevõtlusharidust ja ettevõtlusse suhtumist. Es-malt tuleb leida üles need inimesed, kel on natuke huvi asja vastu ja veenda neid selles, et igaüks võib olla ettevõtja.

Igati võib homme alustada, kui tal on toimiv ärimudel, ta ei pea aastaid ärikoolis veetma ega pea tal palju raha olema. Ja nendele, kes jäävad us-

kuma, pakutakse reaalselt abi professionaalse äritreeneri näol, mis võimaldab neil jõuda esimesest sammust – mõttest – teise sammuni: mul on ettevõtte tehtud, kliendile esimene kaup müüdud, selle eest raha saadud.

Need ongi meie programmi kaks peamist osa – baaskoolitus ja äritreenerid. Aga on ka kolmas, mitte vähem oluline – kõik see, mis selle ümber on, mis puudutab ühiskonda, kultuuris olemasolevaid hoiakuid – seda, kuidas meil ettevõtlusest räägitakse, kuidas ettevõtlust koolis õpetatakse või ettevõtjatest kodus räägitakse. Kuidas meil ebaõnnestumistesse suhtutakse. Kas ebaõnnestuja on luuser või keegi tubli inimene, kes proovis? Seda ei ole kerge muuta ja päevapealt see ei käi, aga sihipärase tegutsemisega on võimalik kõike seda mõjutada.

Palju teil endal ebaõnnestumisi on? No mõni ikka on. Aga ma arvan, et minu puhul mäletatakse õnnestumisi rohkem ja eks neid on ka rohkem. Äripäev ju kirjutab, et ma olen nagu punane sportauto, ainult mõne kriimuga. Natuke punastama panev pealkiri.

Finantskriisi hind ameeriklastele: 9,8 triljonit

Möödub neli aastat Lehman Brothersi kollapsist, mis päästis valla halvima finantskriisi ja aktsiaturgude languse pärast 1929. aasta krahhi ning halva majanduslanguse pärast suurt depressiooni.

Nüüdseks on välja arvatud, kui palju finantskriis ameeriklastele maksma on läinud.

Mittetulunduslik organisatsioon Better Markets on koostanud kõige esimese aruande selle kohta, kui palju vara kaotasid ameeriklased pärast Leh-

11

MILJONIL Ameerika majaomanikul on finantskriisi tulemusel koormaks hüpoteek, mis on suurem kui maja väärtus. **9,3 miljonit** ameeriklast on kaotanud oma tervisekindlustuse.

man Brothersi pankrotti 15. septembril 2008. Aruande järgi läks finants- ja majanduskriis ameeriklastele maksma 9,8 triljonit eurot (12,8 triljonit dollarit) sise-majanduse kogutoodangu languse, töökohtade ja tervisekindlustuse kaotuste ning eluasemehindade kukkumise tõttu.

Aruanne toob välja ka finantskriisi mõju praegusele USA majandusele, kus on 23,1 miljonit ameeriklast töötähta või ei suuda endale täiskohaga tööd leida.

ARIPÄEV.EE

Iga äri taga on inimesed.
Nüüd on võimalik
näha, kes.

e-krediidiinfo.ee
Omanikke näed tasuta!

KREDIIDIINFO
AN EXPERIAN COMPANY

Tunne oma äripartnerit.

noom

noom - ettevõtte majandustarkvara

www.noom.ee

Tallinna kontor:
Laki 12, 10621 Tallinn
+372 628 0000
info@noom.ee

Tartu kontor:
Raatuse 20, 51009 Tartu
+372 6280000
info@noom.ee

Astro Baltics
www.astrobaltics.eu

Kas Sul on probleeme
äritegevusega Soomes?

Aitame Sind ja anname nõu 2. oktoobril kell 15.00 Tallinnas,
Paldiski mnt. 4, Meriton Grand Conference & Spa Hotellis

Räägime ettevõtte asutamisest, töösuhetest,
palgaarvestusest, maksudest ja raamatupidamisest.
Lisaks nõuandeid Läti ja Leedu äritegevuse kohta.

Lisainfo: www.leinonen.ee
Osavõtutasu: 49 eurot
Registreerimine: 611 7700 või contact@leinonen.ee

LEINONEN

TEHING

Skype'i asutajad müüsid modemifirma USA börsiettevõttele.

Investeering tasus ära

KAISA GABRAL
kaisa.gabral@aripaev.ee

Skype'i kaasasutajate investeerimisettevõte AmbientSound Investments (ASI) väljus kasumlikult koos kaasinvestorite Eesti Arengufondi ja Caplia Investiga modemitootja Modesat Communicationsi omanikeringist.

Äripäeva hinnangul võib Modesat Communication OÜ olla väärt ca 10 miljonit eurot.

Modesat Communicationsi varade ostja on USA börsifirma Xilinx. Tehing toimus äritegevuse müügina ja tehingu maht jääb poolte kokkuleppel konfidentsiaalseks.

“Seekord õnnestus ettevõttel ennast varem tõestada ja väljumine toimus isegi kahe aastaga meie esmainvesteeringust,” ütles Capalia Investi üks omanikest Rolf Relander, lisades, et investeering Modesati tehti algselt 3–5 aasta perspektiiviga. Relanderi sõnul oli potentsiaalseid ostuhuvilisi mitu, aga Xilinksi läks asi lõpuni.

CAPALIA
Investi üks omanikest Rolf Relander ütles, et potentsiaalseid ostuhuvilisi oli mitu. FOTO: RAUL MEE

Küsimusele, mida ta saadud rahaga teha plaanib, vastas Relander: “Caplia tegeleb aktiivselt investeeringutega ja vaatame kogu aeg erinevaid uusi projekte läbi.”

Edukas projekt. Arengufondi juhi Tõnis Arro sõnul on äsja USA börsifirmale Xilinx kasumiga müüdnud modemitootja Modesat Arengufondi seni edukaim projekt.

“Modesat on meie kõige edukam,” ütles ta eile riigikogu ees esinedes. “See on meie kõige edukam juhtum, võiks öelda, et meie abiga suureks kasvatatud puu on viidud väga heasse keskkonda, ta istutati ümber Räniorgu.”

Samas on tema sõnul tähtis, et firma töötajad ja arenduskeskus jääb Eestisse ja laieneb.

“Xilinx huvi Modesat Communicationsi vastu on märk sellest, et Kesk- ja Ida-Euroopa piirkonnas leidub rahvusvaheliselt konkurentsivõimelisi tehnoloogiaettevõtteid,” kommenteeris tehingut ASI riskikapitali investeeringute juht Margus Uudam.

“Modesati jaoks tähendab tehing arenguhüpet, mille tulemusena saame oma tooteid pakkuda maailma suurimatele telekommunikatsiooniettevõtetele,” rääkis Modesat Communicationsi asutaja Tarmo Pihl.

Peep Põldsamm, kes oli Modesati juhatuse liige 2008. aasta juulist kuni 2011. aasta augustini, ütles, et tegu on väga intrigeeriva uudisega. “Eks ma loen seda enda kätetööks ka,” lausus Põldsamm uudise peale humoorikalt.

“Väga intrigeeriv uudis on see küll! Kiibitootjad otsivad viimasel ajal ettevõtteid, kes omavad intellektuaalset omandit mingite konkreetsete rakenduste peale, mis nende konkreetsete kiipide peal siis töötavad. Nad kasutavad ka kolmandaid isikuid ja Modesat kasutas ka seda, et tegi varem ühe Xilinx konkurendiga aktiivset koostööd,” rääkis Põldsamm. Modesati ostmud USA börsifirma Xilinx on tema sõnul praegu turuliider ja kuulub Forbesi 500 suurima ettevõtte hulka, nagu ka Xilinx suurim konkurent.

“Sellisele turule reeglina väikesed alustavad ettevõtted tulla ei saagi,” märkis Põldsamm.

Ä Taust
Mitu omanikku

Arengufondile ja eduka mööblitootja Bellus Furnitur omanikele Rikard ja Rolf Relanderi Caplia Invest OÜ-le kuulus Modesatist 16,9% ja ASI-le 37,1%. Lisaks on firma omanikeringis asutaja Tarmo Pihl, kellele otse ja Mangrove Capital OÜ kaudu kuulub ligi 22% ettevõttest.

VÕLAKÜTID

INKASSO

KUI TEIL ON VÕLANÕUETEST TULENEVAID
PRETENSIOONE JÄRGMISTE ISIKUTE VASTU,
SIIS VÕTKE ÜHENDUST VÕLAKÜTTIDEGA:

Saaremaa Kala OÜ	11000032	Tarmo Ratas
Alkomarket OÜ	11784252	Sergey Ponomarev, Seppo Antero Marttila
Realitet OÜ	11451025	Leanika Klaassen
Valtoloonia OÜ (endine VL Grupp OÜ)	11924948	Hillar Talts
Tactical City OÜ	11544370	Tõnis Orumaa
Est Arms OÜ	11751169	Tõnis Orumaa
Renosegu OÜ	10974660	Hardi Edela
EXE-Project OÜ	12012965	Endrik Kull
Rakken Est OÜ	11071960	Erki Mehikas, Virgo Tsõtsini
Võhu Vein OÜ	10229471	Džamala Gassõmova, Rašad Azimov, Aleksei Krjutškov
Haljassaare OÜ	11098947	Viljar Vahesaar, Vilgo Vahesaar
Barvinoks OÜ	11668250	Vladimir Kotenko
Marknet Media OÜ	12077380	Johannes Kanter, Eleri Kurvet, Jaanika Kivilo
IKM OÜ	12077172	Triin Vuks
AVD Group OÜ	11959533	Dmitri Tšesnokov
Freewater OÜ	11945264	Urmas Randmäe, Madis Metsa
TONDI ÜKS AS	10540520	Illi Plats
Babin Ehitus OÜ	11474847	Andrei Babin
Klameron OÜ	11997172	Küllike Klaos
Abloid OÜ	11606409	Jüri Usov
Zenmeri OÜ	10064596	Galina Romanova, Victor Romanov, Elena Romanova

OSTAME JA MENETLEME NII ÜKSIKNÕUDEID KUI KA VÕLAPORTFELLE

VÕLAKÜTID OÜ: JÕE TN 3, TALLINN, +372 668 1130

post@volakutid.ee, www.volakutid.ee

FOTOUUDIS

Kes peab vastutama?

NCC Ehituse juht Toomas Aak ja Eesti Projektbüroode Liidu juhatuse esimees Tõnis Tarbe arutlemas, kuidas võrdselt jaotada vastutust ehitustöö tellija, projekteerija ja ehitaja vahel. Ehitusprojektist tulenevad riskid ja lisakulud ei saa vaid ehitaja kanda jääda. FOTO: ANDRAS KRALLA

Silmalaseri tasuta kliendipäev!

26. septembril kell 18.00

Registreeri end **www.silm.ee**

KOTKA SILMAD

Vabane prillidest laserlõikuse abil

www.silm.ee

silmalaser

AMET

Maanteeameti juht palgatõusu ei plaani.

Betoonteid meil ehitama ei hakata

Maanteeameti juhi Aivo Adamsoni sõnul on ameti töötajate palgad teiste riigiasutustega võrreldes üsna head ja palgatõstmise kampaaniat ta ei plaani. Siiski on Adamsoni enda palk Äripäeva andmetel 1600 eurot suurem kui ameti endisel juhil Tamur Tsäkkol, selgus ehitusuudised.ee tehtud intervjuust.

Liigub info, et olete asunud endale maanteeameti juhina uut tuumikmeeskonda komplekteerima. Milliseid struktuurseid muudatusi kavatdate võrreldes Tsätko-aegse maanteeametiga? Regionaalne juhtimine säilib, kuna pean oluliseks maanteeameti esindatust üle Eesti – me peame jääma oma klientide juurde. Maanteeamet on läbinud väga keerukaid struktuurimuudatusi, viimane neist leidis aset 2009, kui maanteeamet ja ARK liideti. Praeguseks on see organisatsioon saavutanud oma võimekuse taseme ja vajab uusi arenguvõimalusi, mistõttu 1. detsembriks tsentraliseerime tugiteenuste juhtimise (IT, avalikud suhted, finants, personalijuhtimine, õigusabi). Suurema muudatusena ühendatakse liiklusohutuse ja liiklusregistri juhtimine. Nende sündmuste valguses jääb viie asedirektori asemel alles kolm.

Olete öelnud, et maanteeameti töötajaid peab motiveerima nende töötasu, mitte lustireisid riigi kulul. Kui palju keskmiselt peaks maanteeametnike töötasu tõusma, et nad oleksid Teie hinnangul motiveeritud? Tuginedes käimasolevale palgauuringule on maanteeamet võrreldes teiste analoogsete riigiasutustega end suhteliselt hästi positioneerinud. Käärid erinevates tööperekalkades on kohati suured. Palga suuruse paneb

paika turg. Usun, et käärid on ka teedeinseneride ja eraettevõtluses tegutsevate inseneride vahel liiga suured. Mul ei ole plaanis palgatõstmise kampaaniat läbi viia.

Äripäev on oma artiklites korduvalt võtnud üles Vão sõlme ja sellega kaasneva. Kas kiidate heaks olukorra, mille puhul ärihuvidest lähtuvat nimetab maanteeamet projekti kui üheks võimalikuks koostöövormiks erasektoriga? Kas olete veendunud, et sellise koostöö tulemusel tagatakse nii riigile kui ka lõpptarbijale parim võimalik lahendus? Siin küsimuses viidatud koostöövormist rääkida ei saa. Küll aga arvan, et korrektne ja läbipaistev koostöö erasektoriga on igati tervitatav.

Riik pani käe ette kütusefirmade käibemaksupettustele, selle tulemusel on aastaga laekunud umbes 100 miljonit eurot rohkem käibemaksu. Kas maanteeamet võiks survestada valitsust, et

kütuseaktsiisist rohkem kui 50% läheks teedeehituseks ja korrahoiuks? Oleks tore, kui see protsent suureneks. Maanteeamet on majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi rakendusüksus ja meil ei ole poliitilise survestamise ambitsiooni. Pigem otsime me ministeeriumiga koos lahendust, kuidas objekte paremini finantseerida. Kindlasti on suurem raha abiks, kuid arvestama peab, mille arvel see tuleb.

Kas peate mõistlikuks enda eelkäijate otsust tösta teedeehituses garantiide perioodid kahelt aastalt viie peale, ilma et muudetakse materjalidele ja projektidele esitatavaid nõudmisi? Lihtsalt öeldes: ehitage samade projektide järgi, täpselt samasuguseid konstruktsioone, aga andke nüüd tööle Saastane garantii. Pean 5aastast garantiiaega mõistlikuks. Varasem 2aastane aeg oli ilmselgelt lühike. Nõudeid nii konstruktsioonis kasutatavatele materjalidele kui ka projektide kvaliteedile on siiski ka karmistatud. Muidugi peame

5. oktoober

Park Inn Central Tallinn

ÄRIPÄEVA
SEMINAR

Soovitused töötamist reguleerivate lepingute sõlmimiseks ja poolte huvide kaitse kohtupraktika valguses

TEEMAD: Töölepingu, käsunduslepingu ja töövõtulepingu olemus ja omavaheline eristamine:

Kasutusala. Eristamise alused. Tagajärjed vale lepinguliigi kohaldamisel. Seaduse sätetest kõrvalekaldumise võimalikkus. Praktilised soovitused.

Lepingupoolte huvide lepinguõiguslik kaitse kohtupraktika valguses:

Lepingu sõlmituks lugemine. Leppetrahvi kohaldamise võimalused töölepingu ja muude lepingute puhul. Käenduse kohaldamise olulised aspektid. Viivise korrektne kohaldamine. Lepingu täitmise nõue v. kahju hüvitamise nõue.

LEKTOR: Advokaadibüroo Casus nõunik **OLAVI JÄNES**

Seminari soodushind registreerimisel kuni 28.09.2012 on 159 eurot (km-ga 190,8 eurot). Tavahind 199 eurot (km-ga 238,8 eurot).
Registreerimine veebis www.seminar.aripaev.ee või telefonil 667 0411.
Seminari projektijuht Anne-Ly Raudhein, tel 667 0107.

Äripäev

Ikea laienemisplaan hakkab tüürima uus juht

Maailma suurim sisustuskaubamajade kett Ikea andis esmaspäeval teada, et kontserni senine juht lahkub ning tuleva aasta 1. septembrist võtab ohjad üle praegu kontserni Rootsi haru juhtiv Peter Agnefjäll.

Tema ülesanne on tüürida Ikea uutele müügirekorditele – aastaks 2020 tahab Ikea oma käivet pea kaks korda kasvada, kirjutab Rootsi majandusleht Dagens Industri.

Lehe andmeil küsiti 41aastaselt mehelt vaid mõni päev tagasi, kas ta oleks kontserni juhi ametist huvitatud. “Mingit kahtlust kübetki ei olnud. Ma armastan kodusisustust ja toetan tululiselt Ikea väärtusi ja kultuuri,” kommenteeris Agnefjäll Dagens Industrile.

34 aastat Ikeas töötanud praegune kontserni juht Mikael Ohlsson kavatseb edaspidi pühenda-

40

protsenti kasvas Ikea käive Venemaal, 30% Hiinas.

da rohkem tööle ettevõtete nõukogudes.

Ees on ambitsioonikad laienemisplaanid. Kui praegu on Ikea avanud aastas keskmiselt 6–10 uut kauplust, siis edaspidi kasvab see arv 20–25-le. See tähendab järgmisel kaheksal aastal 160–200 uue kaupluse avamist. Võimaliku investeeringu suurusks rehkendab Dagens Industri enam kui sada miljardit Rootsi krooni (11,7 miljardit eurot).

“Aastaks 2020 on eesmärk Ikea pea kaks korda suuremaks kasvatada. Näeme suuri võimalusi Ikea äriideele pakkuda parima hinnaga kodusisustust nii paljudele kui võimalik,” ütles Ikea kontserni emaettevõtte Ingka Holding juhatuse esimees Göran Grosskopf.

Ikea plaanib kasvada nii juba olemasolevatel kui ka uutel turgudel ning palgata kümneid tuhandeid uusi töötajaid.

Eelmine majandusaasta, mis lõppes 31. augustil, oli Ikea jaoks taas rekordaasta. “Meie numbrid pole kõik veel koos, kuid esialgsel andmetel kasvas käive 7%,” ütles Mikael Ohlsson.

See tähendab käibe kasvu 26,4 miljardile eurole.

Ikea 1943. aastal asutanud 86aastane Ingvar Kamprad jätkab nõuniku rollis.

ARIPAEV.EE

JUULIS asus maanteeamet juhtima Swedbanki taustaga Aivo Adamson. Adamson töötas alates 2009. aastast Swedbank grupi IT-s rakenduste ja infrastruktuuride valdkonna juhina Stockholmis. Ta oli aastatel 2000–2009 Swedbank ASI juhatuse liige.

FOTO: ANDRAS KRALLA

jätkuvalt tõstma nii projektide kvaliteeti kui ka tellija enda võimekust. Tuleb leida rohkem ressursse projektide ettevalmistusse ja järelevalvesse.

Maanteeamet on öelnud, et põhimaanteed on üsna heas seisus, aga kõrval- ja tugimaanteed mitte nii väga. Kas oleks mõttekas paar aastat ehitada vähem nn suuri objekte ja selle asemel suunata see raha kõrval- ja tugimaanteedele uuendamiseks? Senise ühe suurima finantseerimisallika, Euroopa Liidu Ühtekuuluvusfondi raha saame me kasutada ainult põhimaanteedel. Hetkel käib maanteeametis teehoiukava koostamine aastateks 2014–2020, mis peaks näitama, millistele maanteedele (sh ka tugi- ja kõrvalmaanteedele) on tarvis vajaduspõhiselt kõige enne raha suunata.

Kas pooldate mingi osa Tallinna-Tartu maantee neljarealiseks ehitamist lähikümnendil või peaks pigem panustama 2 + 1 radadele? Mina usun, et 2 + 1 ja 1 + 1 mõõdasõiduradadega lahendustel on perspektiivi ja nendega tuleb tõsiselt tegeleda. Peame aru saama oma rahakoti paksumest ja arvestama kaasnevaid suuremaid hooldekulusid. Tallinna-Tartu maantee saab neljarajaliseks kuni Koseni juba järgmisel aastal, kui valmib Aruvalla-Kose uus teelõik, on olemas eelprojekt Kose-Mäo teelõigule, mille rahastamine pole veel selge. Mäost Tartuni võiksime kaaluda 2+1 võimalust ning samuti ka mõõdasõidutaskutega varianti.

Maanteeameti ametnikud väidavad ja on aastakümneid väitnud, et Eestis ei tasu betoonteid ehitada. Ometigi ehitatakse betoonteid kogu maailmas. Teie seisukoht? Kohtusin Austraaliast pärit teedeinseneri Arvo Tinniga. Sain hea ülevaate, kuidas Austraalias betoonteedega toimetatakse. Betoonteed projekteeritakse ja ehitatakse parima praktika kohaselt selliselt, et oleks tagatud vähemalt nende 40aastane eluiga ilma suurema hoolduseta. Arvud näitasid, et hoolduskulud võrreldes asfaltiga on 20 korda odavamad. Sellest lähtuvalt see teema mind väga huvitab. Näen, et meil tuleb rohkem panustada uuringutesse, kasutada ära kohalikke laboreid, et leida kasutust kohalikule materjalile ja miks mitte katsetada ka erinevaid betoonsegusid. Olen kuulnud Soome ja Rootsi praktikast, et millegipärast on sealsed betoonteed asendatud uuesti asfalkattega.

Kas keegi on teinud Eestis tasuvusarvutusi, kui palju läheks tänapäevast tehnoloogiat kasutades maksmata betoontee ehitus ja selle hooldus kogu elukaare jooksul (minimaalselt 40 aastat) võrrelduna asfaltteega? Eestis olemasolevate teadmiste, senise analüüsi ning jämedate arvutuste põhjal ei tasuks 25 aasta perspektiivis betoonteede rajamine meie oludes ära. Teiste riikidega võrdlemises arvestagem, et Austraalias näiteks naastrehve ei kasutata.

EHITUSUUDISED.EE

Kreeka jooksevkonto üle kahe aasta plussis

Kreeka jooksevkonto oli juulis esimest korda enam kui kahe aasta jooksul ülejäägiga, teatas eile Kreeka keskpank.

See on esimene ülejääk 2010. aasta maist, tingituna suures osas kaubandusdefitsiidi vähenemisest.

ARIPAEV.EE

642

MILJONIT eurot oli jooksevkonto ülejääk, võrreldes 880 miljoni euro suuruse defitsiidiga juulis 2011.

GEIR HAARDE
endine Islandi peaminister

TIM HARFORD
Financial Times'i kolumnist ja BBC saatejuht

DAVID LOWEN
International Television and Media Consulting

DOUGLAS FRANK
INSEADi ärikooli strateegiaprofessor

RAUDTEE

Uute rongidega rahvusvaheline rongiliiklus

ASI Elektriraudtee juhatuse esimees Kaida Kauler ütles, et loodab uute reisirongidega tuua tänapäevased reisivõimalused ka rahvusvahelistele rongiliinidele, kirjutas logistikauudised.ee
Võimalike liinidena nimetas Kauler Peterburi, Moskva ja Riia liini. Kauler lubas pärast uute rongide saabumist ümber korraldada ka Eesti-sisese ühistranspordi. Koos bussiliiklusega ühiste hindade kasutuselevõtmisega lubas ta ka ühiseid ühilduvaid sõiduplaane. "Tulevikus on reisirong igas maakonnas bussiliiklusega ühes taktis sammuv," lubas Kauler.

BÖRS

Harju Elektri insaiderid müüsid aktsiaid

Finantsinspeksiooni andmeil müüs kaks Harju Elektri insaiderit septembri alguses aktsiaid.

Finantsinspeksiooni andmetel müüs Harju Elektri pearaamatupidaja Kadri Kassmann 10. septembril kahes tehingus 124 aktsiat. Harju Elektri jurist Ursula Joon müüs 7. septembril 1250 aktsiat.

EL nõuab Eestilt tagasi 9 mln eurot

Euroopa pettusevastane amet OLAF nõuab Eesti riigilt hiiglasliku Euroopa abiraha tagasimaksmist.

2009. aasta novembris marsisid kapo ametnikud keskkonnaministeeriumisse, sest olid avastanud skeemi, kuidas seal veeosakonna projektide büroo nõunikuna töötanud Kristo Kärmas jagas euroraha talle teatud teeneid osutanud ettevõtetele, kirjutas Eesti Päevaleht.

Mullu mõisteti endine ametnik ka pistise võtmises süüdi.

"Vastutasuks äriühingute huvides tegutsemise eest tellisid samad äriühingud veemajandusega seotud nõustamis- ja projekteerimisteenuseid Kärmaselt viimasega seotud äriühingu kaudu kokku 355 022 krooni ulatuses, võimaldades sellega Kärmasel teha pistisena täiendava isikliku tulu teenimise eesmärgil tööd.

Kohus karistas Kärmast vangistusega, mis asendati üldkasuliku tööga," kirjutab kapo.

Kuid need paarsada tuhat krooni kahvatavad nõude kõrval, mille on äsja sama korruptandist ametniku tegevuse tõttu Eesti riigile esitanud OLAF. Nimelt teatas see Euroopa Komisjoni uurimisasutus, et Kärmas tegevuse tõttu tuleks tagastada 9,087 miljonit eurot Kohila vee- ja majandusprojektile ettenähtud toetusraha.

OLAFi konfidentsiaalse raporti järgi tuvastasid nad Kohila projekti puhul "otsese huvide konflikti", sest Kärmas koostas nõutud teostatavusuuringu tehnilise osa, kontrollis mitteametlikult projekti enne selle esitamist keskkonnainvesteeringute keskusele ja osales pärast ise hindamiskomisjonis.

ARIPAEV.EE

Ebaõnnestumine

Edu saabub läbi ebaõnnestumistest õppimise.
Tule vaata, kes otsustajatest julgeb tulla ebaõnnestumisest avameelselt rääkima.

www.juhtimiskonverents.ee

Pärnu Juhtimiskonverents
11.-12. OKTOOBER 2012

HINNAD

Ehitusmaterjal jätkab kallinemist.

Riigi kaevandamisplaanid tõstavad hindu

A ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Ehkki ehituses kasutatavaid maavarasid ei ähvarda otsalõppemine, piirab riik nende hankimiseks kaevanduslubade väljastamist. Lisaks kütuse kallinemisele ja ressursimaksude tõusule kergitab ka see ehitusmaterjali hinda edaspidigi.

Ehitushinda jälgiv statistikaameti ehitushinna indeks rühkis jõudsalt üles ka tänavu teises kvartalis. Seejuures kallines ehitusmaterjal näiteks aastatagusega võrreldes nelja protsendi võrra. Hinnatõus saab lisa ka edaspidi.

Aasta-aastalt keerulisem. "Oleme kaevandamisega tegelenud alates 2006. aastast, kui saime esimese kaevandusloa. Võrreldes selle ajaga on asi läinud väga hulluks," kirjeldas olukorda kruusa ja liiva kaevandamisega tegeleva PM Kaubandusgrupp OÜ omanik ja juhatuse liige Märt Piir.

Kaevandajate jaoks on tema sõnul suurim takistus see, et elanikud ei taha oma kodu lähedale kaevandusi.

"Loomulikult tahavad keskkonnaametnikud olla kirik keset küla, arvestavad nii elanike soovide kui ka kaevandajatega ning panevad täiendavaid tingimusi ja piiranguid. Kõik on õigustatud, aga kõik võtab aega," märkis Piir.

Liiva ja kruusa kaevandamisega tegeleva Melimor-MOÜ juht Üllar Kaaver ütles, et neil ei ole kaevandusloa taotlemise ja saamisega raskusi olnud, kuid ta on kuulnud, et teistel on seda küll juhtunud. "Tehke teed korda, aga ärge siin kaevandage,

Ostame graniitkillustikku sisse, maksame makse välismaale, selle asemel et meie riik saaks kasu sellest, et meie enda tööjõud saaks töödelda seda materjali ja riik saaks makse.

Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevjuht Enno Rebane

minge kuhugi kaugemale," kirjeldas Kaaver elanike suhtumist.

Olukord kaevanduslubadega praegu parem. ASi Kunda Nordic Tsement tegevdirektor Meelis Einstein tõdes, et kaevanduslubade saamisega on olukord sellel aastal parem kui oli eelmisel aastal, sest siis ei menetletud üldse lube. Ettevõtte võtab Einsteinini sõnul endale aega lubade taotlemiseks ning hakkab tegutsema mitu aastat varem. "Kui võtta aega, siis saab hakkama küll. Tuleb suhelda rahvaga ning selgitada neile, siis on paljud probleemid lahendatavad," rääkis Einstein.

Ettevõtjate hinnangul ei ole olukord Eestis nii hull, et peaks hakkama ehitusmaavarasid importima, kuna transpordikulu on oluline argument. Küll teeb ettevõtjaid ärevaks see, et nad ei tea, millised plaanid on keskkonnaministeeriumil kaevanduslubadega.

Hind liigub mõne protsendi võrra. Lemminkäinen Eesti juhatuse esimehe Sven Pertensi sõnul sõltub ehitusmaterjali hind nõudluse ja pakkumise vahekorradest. Ta ei usu, et midagi väga kardinaalselt muutub lühikeses perspektiivis, näiteks järgmises või ülejärgmises kvartalis.

"Hind võib liikuda mõni protsent siia-sinna erinevatest asjaoludest tulenevalt. Kui juhtub midagi suuremat – nafta või elektrienergia kallineb oluliselt või riik kehtestab uue maksu, siis sellised sündmused mõjutavad hinna kujunemist kiiremini," märkis Pertens.

"Tavapärane turu toimetamine väga äkilsil pöörded ei tekita. Tekib mingisugune trend, kas kallinemise või odavnemise suunas," lausus Pertens.

Tasub teada **Kui palju ja mida võib kaevandada?**

EHITUSMAAVARASID kulub 2011.–2020. aastani 6–8 miljonit kuupmeetrit aastas, millest 50–60% kulub riigimaantee ehituseks, remondiks ja hoolduseks ning 20% kohalike teede vajadusteks. 25–30% ülejäänud ehitusmaavaradest kasutatakse ehitusmaterjalide tööstuses betooni jt ehitussegude valmistamiseks.

PROGNOOSI järgi kaevandatakse 2010.–2020. aastani ehitusmaavarasid kokku 79,7 miljonit kuupmeetrit.

ALLIKAS: EHITUSMAAVARADE KASUTAMISE RIIKLIK ARENGUKAVA

4,7

protsenti muutus statistikaameti andmetel ehitushinnaindeks võrreldes mullusega

LEMMINKÄI-NEN Eesti juht Sven Pertens lähikvartali esimese kvartaliga võrreldes 1,1% ja aastatagusega võrreldes 4,7% võrra. Kvartalimuutust mõjutas peamiselt tööjõu ja aastamuutust materjalide kallinemine.

FOTO: ANDRAS KRALLA

Ä Kommenteer Lõuna-Eestis odavam importida

ENNO REBANE, Eesti Ehitusmaterjalide Tootjate Liidu tegevjuht

Kruusa ja liiva on Läti piiri ääres Lõuna-Eestis odavam Lätist importida, kuid võttes keskkonna seisukohalt: kas autodega vedamine on keskkonnale parem, kui võtta lähedalt kruusa ja liiva ning ehitada teed?

Ostame graniitkillustiku sisse, maksame makse välismaale, selle asemel et meie riik saaks kasu sellest, et meie enda tööjõud saaks töödelda seda materjali ja riik saaks makse.

Kui välismaa asi on kallim, ei tohiks sealt osta, sest hinnavõrdlust tehes tuleks arvestada ka teisi aspekte, näiteks sotsiaalmaksud, riigitulud, töötuse vähenemine ja tööhoive suurenenemine.

Õko läheb kalliks maksma.

Kõige suurem probleem on see, et rohelisi reforme tehakse maksude näol. Kruusa- ja liivavarud on olemas, mureks on nende tühjenemise kiirus ja viis.

Killustiku koha pealt sulges keskkonnaministeerium uurimise Tallinna piirkonnas ja mingil hetkel jõuab kätte see aeg, et kaevandusluba ei ole, ning siis tuleks hakata killustikku importima või jääb killustiku tegijaid nii vähe alles, et konkurentist ei saa enam rääkida.

Materjalide osa hinnatõusus suur

Statistikaameti andmetel muutus ehitushinnaindeks tänava teises kvartalis kvartal varasemaga võrreldes 1,1% ja aastatagusega võrreldes 4,7% võrra. Kvartalimuutust mõjutas peamiselt tööjõu ja aastamuutust materjalide kallinemine.

Selle aasta esimese kvartaliga võrreldes mõjutas indeksit enim tööjõukulutuste 1,3% kasv (eelmise kvartali 3,3% languse asemel). Materjalide kallinemise 1,1% kompenseeris osaliselt ehitusmasinatele tehtava-

te kulutuste suurenemine vaid 0,3% võrra.

Möödunud aasta teise kvartaliga võrreldes kallinesid materjalid 4%, tööjõud 5,8% ja masinate kasutamine 7,2%. Materjalide hinnatõus andis indeks kogutõusust 58% ja tööjõud kolmandiku.

Remondi- ja rekonstrueerimistööde hinnaindeksi muutus oli 2012. aasta teises kvartalis võrreldes esimese kvartaliga 1,2% ja võrreldes 2011. aasta teisest kvartaliga 5,4%.

Ä Kommenteer

Maavarade lõppemist pole põhjust karta

TARMO ALL, keskkonnaministeeriumi maapõue osakonna juhataja

Oleme vähendanud kaevandamislubade andmist, et kaitsta keskkonda põhjendamatu sekkumise eest. Tege-

mist pole erakorraliste piirangutega, mis oleks seotud maavaravarude ammendumisega.

Ei ole põhjust karta, et varud hakkaksid lõppema. Ehitusliiva ja -kruusa ei jätku siiski igaveseks, sest need on taastumatud maavarad.

Ei ole seatud erakorralisi piiranguid ning ei saa esile tõsta ühtegi piirkonda, mis oleks teistest suurema tähelepanu või surve all. Loa andmise vajaduse üle otsustamine sõltub eelkõige taotluse esitamise hetkel antud piirkonna varustuskindluse tagatusest. See on aga muu-

tuv suurus ning sõltub olemasolevate karjääride ammendumisest.

Kaalume taotlusi senisest tähelepanelikumalt, seejuures on üheks oluliseks kriteeriumiks ehitusmaavaradega varustatuse tagatus ehk varustuskindlus.

Kui mingis piirkonnas on kehtivate lubadega varustuskindlus taotletava maavara osas tagatud enam kui 10 aastaks, kaalutakse loa andmise vajadust eriti tähelepanelikult.

Seetõttu venib nii karjääri ammendumine, korrastamine ja kasutuselevõtmine muudel eesmärkidel kui ka kohalike elanike möödapääsmatu vajadus taluda pikaajalist kaevandamist oma naabruses. Loa andja on seadnud eesmärgiks anda uusi lubasid eelkõige sinna, kus selleks on selge vajadus.

Ä Tasub teada

Miks ehitusmaterjali hind tõuseb?

ROHELISED REFORMID – selle sajandi algusest on iga aasta tehtud rohelisi reforme. See tähendab seda, et maksukoormus on palju kasvanud ning sellega jõuame varsti sinna maani, et importida on lihtsam ja odavam kui meil kaevandada.

KAEVANDUSÕIGUSE TASUMÄÄR on viimasel kolmel aastal näiteks paekivikillustikul tõusnud 25% aastas.

ERIMÄRGISTATUD KÜTUSE KAOTAMINE – riik kaotas ära erimärgistusega kütuse, mille kallines karjääris kaevandamine 40%.

KAUGUS OBJEKTIST – liiva- või kruusakarjääri asumine suure projekti läheduses või sellest mitmekümne kilomeetri kaugusel võib hinda kordades muuta.

VÄHEM KARJÄÄRE – omavalitsused piiravad lubade andmist.

ALLIKAD: SVEN PERTENS (LEMMINKÄINEN EESTI), ENNO REBANE (EETL)

30%

võrra kallineb aastaks 2015 riigi määratud ehituskruusa ja -liiva kaevandamisõiguse tasu.

Puidubörs igal kolmapäeval

reklaam

TEL 667 0068

kood	materjal	möödud (mm)	kogus (tm)	1 tm hind (€)	kontaktandmed
------	----------	-------------	------------	---------------	---------------

Müük

SAARE-, TAMME-, PÕÕGI-, LEHISE- JA KASE-SAEMATERJAL; PÕÕGIST JA TAMMEST SISEVOODRILAUAD, PÄRNAPUUST SAUNALAUAD; TAMMEST, SAAREST, PÕÕGIST SISESEINA VOODRILAUAD, ERIMUSTRITEGA	eri mõodus	kokkuleppel	kokkuleppel	tel 504 8445, 527 6943 jaak.kalm@puiduari.ee
--	------------	-------------	-------------	---

Ost

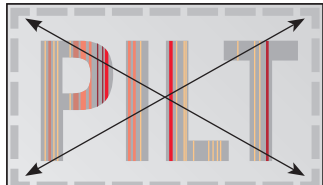
KASE-SAEMATERJAL	25 x 75-150	piiramatult	kokkuleppel	tel 503 7798, janno@meklar.ee
------------------	-------------	-------------	-------------	-------------------------------

METSAMATERJAL: KASK JA LEPP	3,0 m		kokkuleppel	OÜ Sakkose Rebasa küla, Kambja vald, Tartumaa tel 56 640 228 info@sakkose.ee www.sakkose.ee
-----------------------------	-------	--	-------------	--

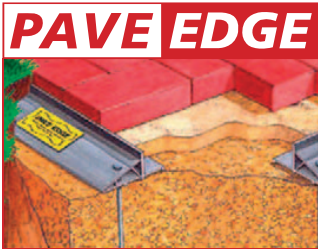
GRANIIDIST TÄRINGUKIVI
ÄÄREKIVI
MÜÜK JA PAIGALDUS

www.raekivitehas.ee e-mail: info@raekivitehas.ee tel 555 00 560

Ehitusrubriigi standardreklaam
42x57 mm
hinnaga **30 €**

Reklaami tellimine:
Ellen Ostrat
ellen.ost@aripaev.ee
Tel 667 0146, faks 667 0200

revalkivi systems

www.revalkivisystems.com

maakivist-, fassaadi-, interjööri-, kõnnitee- nõlvakindlustuskivi

kontakt info@maakivi.eu
www.maakivi.eu
Tel 5049287

iPadi tahad võita?

Vaata infot tagakaanelt!

ÄRIPÄEV 19. september 2012

toimetaja Harry Tuul, tel 667 0182, e-post harry.tuul@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Neli suurt ehitusfirmat vaidlustas Viimsi val-
la koolimaja ehitushanke, kuna neile ei meeldi
hanketingimuste punkt, millega ehitusprojek-
ti kvaliteedist tulenevad riskid ja lisakulud jäe-
takse ehitaja kanda.

**Kes peaks kandma ehitusel
projektiga seotud võimalikud
riskid ja lisakulud?**

LEMBIT LUMP
ASI Kodumaja juhatuse esimees

Kui ehitajalt pole projekti tellitud, vaid telli-
tud on projektijärgne töö, siis poleks ju õigla-
ne nõuda ehitajalt vastutust ka projekti kvali-
teedi eest.

ANDRES PÄRLOJA
Mitt & perlebach OU

Lähtuma peaks vastaspoolt austava ja tasa-
kaalus oleva lepingu printsiipest. Lepingupart-
nerilt ei saa jõupositsioonilt nõuda asju, mida vii-
mane tegelikult ei ole võimeline tagama või mil-
le tagamine on ebamõistlikult raha- või ajama-
hukas.

TÕNU KULL
ASI Maru Ehitus juhatuse esimees

See, kes projekteerimistööd tellib. Korraliku
projekti tegemiseks kulub ehitajal umbes pool
aastat. Ehitusfirmal on tavaliselt korraga töös
3–5 pakkumise ettevalmistamist. Seega ei saa vä-
ga eeldada, et nad kõik arvutavad tasuta tellija
projektid üle. Projekti sisuline läbivaatamine on
suhteliselt suur töö. Samas kui on sellised vead,
mida juba põgusa pealevaatamisega avastab, siis
jääb küsimus, mida see projekteerija üldse tegi.

LUGEJA ARVAB

„Mingi lahendus oleks anda vä-
hempakkumisele projekteerimis-
ehituspakkumine. Siis on projekt
ka ehitaja tehtud. Eraäris seda
kasutatakse, aga avalikus ilmselt
tekivad probleemid. Kuigi saaks ju
öelda, et raha nii palju ja tehke es-
kiisid ja hinnapakkumised valmis!

Kommentaari artikile „Ehitajad võitlevad hanke-
nõude vastu”.

LOE WWW.ARIPAEV.EE

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Väinu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
**Seminarid, käsiraamatud,
Raamatuklubi ja infolehed:**
tel: (372) 667 0207,

faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Ainult Äripäeva paberlehe tellija
saab lugeda Eesti parimat majan-
duslehe digiversiooni **Internetis,
iPadis ja nutitelefonis.**
Äripäev veebis: www.aripaev.ee
Toimetus võtab endale õiguse kirju ja
kaastöid vajaduse korral lühendada. Toi-
metus kaastöid ei tagasta. Kõik ajalehes
Äripäev ja tema lisades avaldatud artik-
lid, fotod, teabegraafika (sh päevakajal-
sei, majanduslikul, poliitilisel või religioos-
sel teemal) on autoriõigusega kaitstud
teosed ning nende reprodutseerimine, le-
vitamine ning edastamine mis tahes kujul
on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusoleku-
ta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu
kohta võite pöörduda Pressinõukogusse,
pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

ÄRILAUSE

„Raul Eamets: Makromajanduslikust sei-
sukohast see mingi katastroof ei ole, et need
palgaerinevused eksisteerivad.

Tartu Ülikooli makroökoonoomika professor arvas ETV hommikuprogrammis, et naiste ja meeste
palgalõhet kampaania korras ei muuda ning probleemi lahendamiseks kulub mitu inimpõlve.

KOLUMNISTIDE KOLMAPÄEV

Igor Rõtov | Aivar Hundimägi | Meelis Mandel | Peeter Koppel | Marek Reinaas | Heido Vitsur

Parteid vajavad konkurents

Paralleelselt erakondade rahas-
tamise üle peetava aruteluga on
kohtus toimunud erakonna Ees-
ti Kristlikud Demokraadid pank-
rotiasja arutelu. Väikepartei ei ole
suutnud tasuda üht laenu ja võlausaldaja kan-
natus katkes, sest erakonnal pole vara, tulu liik-
memaksudelt on pisike ja riigieelarvest ei saa see
partei toetust. Pankrotioht ähvardab kõiki po-
liitilisi ühendusi, kes üritavad Eesti poliitika el-
lu tulla ja parlamendierakondadele konkurents
pakkuda. Konkurents vähesus erakondade vahel
ja erakondade sees on peamine põhjus, miks või-
mul olevad erakonnad korrumpeeruvad.

Reformierakonna rahastamiskandaalist
ajendatult on taas tehtud kümneid ettepanekuid
parteide varjatud rahakraanide sulgemiseks.
Need sammud on seni ebatõhusad, kui ei muude-
ta erakondade riigieelarvest toetamise korda ja
valimisnimekirjade koostamise põhimõtteid.

Minu skepsis tugineb varasemal kogemusel.
Eelmise rahastamisdebat tulemusena otsustati
asutada poliitikute ja ekspertide koosnev era-
kondade rahastamise järelevalve komisjon. Oma
suhteliselt lühikese tegevusajaloo jooksul on see
komisjon kahjuks näidanud, et Eestisse on tek-
kinud veel üks JOKK-kultuuri viljelev kogu, sest
erakondade rahastamise järelevalve on vormili-
ne. See komisjon on erakondadele ohutu ja eks
see selliseks ka teadlikult tehti. Uue abinõuna on
hakatud taas rääkima valimiskampaania kulu-
tustele ülempiiri seadmisest. On naiivne arva-
ta, et see midagi muudaks, sest juba praegu var-
javad erakonnad oma valimiskampaania tegelik-
ku suurust. Ülempiiri seadmine suurendab liht-
salt peidetud kulutuste osakaalu. Eesti poliitiline
turg on oligopoolne. Meil on vähe erakondi, kok-
ku neli, kes ka sisuliselt omavahel konkureerivad.

Parlamendiparteid peavad küll arvestama tei-
neteise tegevusega, kuid uusi tulijaid sellele tu-
rule ei lubata. Rahastamiskandaalid võivad küll
suurendada poliitikas pettunud inimeste hulka,
kuid sellele pettumusele toetudes on väga keeru-
line luua uut poliitilist jõudu, mis suudaks õhku
puhtamaks lüüa. Kordan kahte vana ideed, mil-
lest oleks kindlasti abi konkurents tekitamiseks
ja parteide rahaasjade korrastamisel. Esiteks tu-
leb lõhkuda praegune erakondade rahastami-
se kord, mis soosib tugevamaid. Parteid saavad
maksumaksjalt raha vastavalt sellele, kui palju
nad koguvad valimistel häält. Mida suurem ja tu-
gevam oled, seda rohkem saad raha. Lisame juur-
de kõrge valimiskünnise ja fakti, et võimul olles

AIVAR HUNDIMÄGI
peatoimetaja asetäitja

„Konku-
rentsi
vähesus
erakonda-
de vahel ja
erakonda-
de sees on
peamine
põhjus,
miks või-
mul olevad
erakonnad
korrum-
peeruvad.

on lihtsam erakonnale raha hankida ning oleme-
gi surnud ringis. Uuel tulijal on võimatu edukalt
konkureerida riigilt suuri dotatsioonisummasid
saavate parlamendiparteidega. Ettevõtluses oleks
olukord võrreldav, kui EAS hakkaks jagama ette-
võtlustoetusi ainult ettevõtte turuosa arvestades
ning starditoetused kaotataks üldse ära.

Üks võimalus oleks loobuda erakondade toe-
tamisest riigieelarvest. Parem oleks aga selli-
ne lahendus, kui parteile riigieelarvest makstava
toetuse suurus sõltuks erakonna liikmemaksu-
dena kogutud tuludest. See motiveerib erakondi
tegelema rohkem oma liikmetega.

Teine hea rohi poliitsigaduste vastu on konku-
rentsi soodustamine erakonna sees. Seda eesmär-
ki aitab täita valimisnimekirjade koostamise põ-
himõtete muutmine. Praegu on 101 Toompeale
valitud rahvaesindajast umbes veerand sellised,
kes valimistel koguvad häbiväärselt vähe häält.
Nad pääsevad riigikokku, sest on üleriigilises va-
limisnimekirjas kõrgel kohal. Pilet Toompeale ei
sõltu valijast, vaid erakonna peakontorist.

Selline valimisnimekirjade koostamine soo-
dustab parteisisese tsensuuri teket. Erakonna
liikmetel pole tark minna vastuollu peakontori
ja peasekretäri seisukohtadega, nende tööd kri-
tiseerida. Satud halba valgusse ja karistuseks on
koht valimisnimekirja lõpus. Riigikogust välja
jäädes ei otsita sulle mugavat ametikohta, kus ra-
hulikult järgmiste valimisteni oodata.

Eriti tume on selline tulevik noortele parteilas-
tele, kes polegi muud ametit pidanud. See on
üks põhjus, miks näiteks Reformierakonna anne-
tajate seast on paistnud läbi aastate silma noor-
poliitikud. Kui nad vastavad peasekretäri abipal-
vele eitavalt, tõmbavad kriipsu peale oma par-
teilase karjääri. Kui aitavad peasekretäri par-
tei rahaasjade korraldamisel, siis aitab partei lei-
da nõunikukohta mõnda riigiasutusse või kiiren-
dab jõudmist riigikokku ja premeerib tublimaid
veel ka kohaga mõne riigifirma nõukogus. Eesti
poliitiline kultuur võidab ja erakondade varjatud
rahavood hakkavad kuivama, kui valimisnime-
kirja koht ei sõltuks partei peakontori otsustest,
vaid konkreetse poliitiku tööst valijatega. See an-
nab poliitikule suurema vabaduse öelda välja se-
da, mida ta mõtleb, mitte seda, mida peasekretär
tahab, et ta mõtleks. Kui veel luua soodsam pin-
nas uute parteide tekkeks, saavutamagi tulemu-
se, et võimu kaotamise hirmus muutuvad võimu-
parteid oluliselt enesekriitilisemaks ega ole oma
liikmete pahategude suhtes enam nii sallivad.

BLOGI

Kaupmeeste valikud keerulisemaks

Seni võis kaupmeestele tun-
duda, et tuleb olla esindatud
igas uues keskuses. Uues olu-
korras tuleb rohkem kaaluda,
kas uue kaupluse avamise ja
käigushoidmise investeering
ka tegelikku käibemahtu ja äri-
kasumit ikka piisavalt kasvatab.

Mõne aasta pärast peaksid
praeguste kavade kohaselt ava-
ma ukсед uus keskus Europa
(ka Moekombinaat) Peterburi
tee alguses ning kaubanduskes-
kus Panorama City Lasnamäel

ANTS VASAR
Viru Keskuse juhatuse liige

„Mida tihedamaks
läheb, seda paremad
peavad kõik olema.

Smuuli teel. H&M on teatanud,
et avab 2013. aastal Eestis kolm
poodi, üks nendest tuleb Posti-
majja. Postimaja ei jää kindlasti
viimaseks arenduseks kesklin-
nas. Ootan pikisilmi Kaubama-
ja kvartali uuenemist ning Ad-
miraliteedi basseini arendust,
mis kõik kesklinna konkurent-
sivõimet veelgi tugevdavad.

Eesti kauplejatel on kindlas-
ti õppida ka tublide konkuren-
tide ja rahvusvaheliste kauba-
märkide tegutsemismustrist.

Suurte tegijate otsused on
ratsionaalselt kaalutletud ja
hästi ajastatud. Näiteks H&M
kommenteeris Eesti turule si-
senemisel, et nende jaoks pole
eesmärk omaette avada nii pal-
ju poode kui võimalik, vaid kui
juba poodi avada, siis üksnes
parimas asukohas. Mida tihe-
damaks turul läheb, seda pare-
mad peavad kõik olema.

Ä Vaata veebis
WWW.KAUBANDUS.EE

ÄP: ARSTID, TULGE MAAPeale TAGASI. Äripäev on nõus, et arstide-õdede palgad peaksid tõusma – nagu peaksid tõusma ka õpetajate, kaitseväelaste ja politseinike, päästetöötajate palgad. Kuid viis, mis-moodi tohtrid järjekordset palgatõusu taotleavad, mõjub küüniliselt. **STARMAN MÜÜGIS.** Hollandi firma Xalto on asunud müüma oma suurosalust te-

lekomifirmas Starman, tehingu väärtus võib küündida 50 miljoni euroni. **BALTICA SUUROMANIK ANDIS BALTICA KOHTUSSE.** Baltika üks omanikke pöördus kohtusse, kuna peab ettevõtte aktiivkapitali suurendamise otsust tühiaks. **EHITAJAD VÕITLEVAD HANKENÕUDE VASTU.** Neli suurt ehitusfirmat vaidlustas hanke enne pakkuma asumist.

KOMMENTAAR

Astmeline tulumaks karistab eelkõige tööinimest

Eesti vasakerakondade esitatud astmelise tulumaksu plaani serveritakse kui rikaste maksustamist ja võrdsuse loomise vahendit. Ise ütlevad nad, et kõrgema maksustamise piir peaks jooksmas 1000 euro juurest. Kes üle selle teenib, on rikas ja peab rohkem makse maksma. Samuti tõstab astmeline tulumaks riigi tulusid, mida poliitikutud loodavad siis lahkesti laiali jagada. Targu jäetakse mainimata asja teine külge – see raha tuleb kelleltki ära võtta. Kellelt muult kui tööd tegevalt inimeselt.

Aga arvutame välja. Kus jookseb tegelikult vasakerakondade meelest piir rikaste ja vaeste vahel. Võtame näiteks mudelperekonna – isa-ema ja kaks last. Antud leibkonnas käib tööl ainult pereisa ja saab kuus 1000 eurot neto. Sellisel juhul on ühe leibkonna liikme sissetulek 250 eurot kuus. Seega on selles peres rikkuse piiriks 250 eurot. Jäägu igapäevse enda otsustada, kas ta tunneb ennast eliidide hulka kuuluvana, kui tal on kuus kulude katteks 250 eurot. Teine astmelise tulumaksu nõrk koht on selle serverimine

RENE ILVES investor

Laskem majanduskasvul teha oma imet.

rikaste maksustamise vahendina. Kahjuks ei vasta see tõele, sest tõeliselt rikaste inimeste sissetulek ei tule palgatulust.

Astmelise tulumaksuga karistatakse lihtsalt tööd tegevaid inimesi, peamiselt keskklassi. Ka ei loo astmeline tulumaks eriti inimestevahelist võrdsust, sest vasakerakondade esitatud eelnõu kohaselt kooriks see tööliste palkadelt ligi 250 miljonit eurot ja annaks väiksema palga saajatele tagasi ainult 12 miljonit eurot, mis jagatuna maksumaksjate arvuga teeks võidetavaks summaks paar eurot.

Seega on astmelise tulumaksu ainus idee kasvatada riigi tu-

lusid. Pakun ka lahenduse kulumise vajaduse katteks.

Esimene on riigi kulude kärpimine. Kuigi Eesti riigiaparaat on üks askeetlikumaid Euroopas, on meil endiselt võimalusi kulude kärpimiseks. Selle tegemine on siiski äärmiselt keeruline, peamiselt seetõttu, et kärpimisele järgneb tavaliselt valli kisa, mida tekitavad ametnikud, kellelt tekk pealt ära tõmmatakse.

Seetõttu pakun teise tee, mis on vähem emotsioone tekitav – majanduskasvu. Selle saavutamiseks ei ole vaja kedagi ohvriks tuua ega kedagi vaeseks maksustada. Majanduskasvuks on vaja ainult stabiilset keskkonda ja töökaid inimesi. Eestis on mõlemad olemas.

Rahandusministeerium prognoosib järgmise aasta majanduskasvuks 3%. Isegi sellise kesise kasvu juures on valitsusel võimalik tõsta palku õpetajatel, arstidel ja õdedel ning kaitseväelastel. Tõsta pensioone, alandada töötuskindlustusmaksu ja suurendada vaesuriskis elavate perede lastetoetusi. Laskem majanduskasvul teha oma imet.

VASTUKAJA

Arvestada tuleb ka allikatega

Kui ettevõtja läheb konverentsile esinema, paneb ta selga oma parimad riided, kammib pea ja valmistab hoolega ette oma esinemise sisu. Ta ei soovi auditoriumi ees kuidagi rumalasse valgusesse jääda. Samamoodi soovib ettevõtja paista korrektne ja mõistlik astudes üles näiteks Äripäeva veergudel. Paraku kipub meedias esinemisest jääma järjest enamal allikatel suhu halb maik ja saadud kogemuse ainus järeldus on edaspidi kõik ajakirjanikud pikalt saata.

Põhjuseid on mitu. Neist olulisim tuleneb meedia üleüldisest trendist hoida kulusid kokku ja muuta sisu pealiskaudsemaks. Seda toetavad tehnoloogilised lahendused, mis toovad info kiiresti ja kõikjale. Ühes väljaandes lendu lastud tsitaat rebitakse järgmises kontekstist välja ja muudetakse vürtsi juurde lisades klikimagnetiks. Pole harvad juhused, kui omakorda järgmisesse kanalisse jõuab juba refereeringu refereering, mis riputatakse uue kõlava pealkirja all kommentaatoritele järada. Seejärel tek-

INDREK RAUDJALG Kommunikatsioonibüroo Hamburg ja Partnerid partner

Lendu lastud tsitaat rebitakse kontekstist välja ja muudetakse vürtsi juurde lisades klikimagnetiks.

kinud moonutusi võtab keegi omakorda lahata sotsiaalmeedias jne. Abiks pole ka põhjalik ja argumenteeritud arvamuslugu, sest järgmine online-portal teeb sellest ikkagi oma aränägemise järgi vielauselise refereeringu, mis autorit juukseid kitkuma paneb. Algse allika nime Google'i otsingumootoris sisestades jääb tekkinud valeinfo esimeseks vasteks aegade lõpuni. Teiseks on kahjuks levinud ka lihtsalt ajakirjanduslik praak. Kusagil jääb ressursi väheks ja välja pääseb sisuli-

selt või vormiliselt toimetamata tekst. On ajakirjanikke, kes oma allikate juttu ei salvesta ja konstrueerivad põgusate märkmete põhjal tsitaate tagantjärele. Allikal endal on aga oma juttu kolleegide ees piinlik lugeda.

Jääb ka arusaamatuks, miks osa Eesti ajakirjanikke ei tee ühtki sammu endale allikate ringi loomiseks.

Hea ajakirjanik teab rohkem kui kirjutab. Praegu kipub kahjuks vastupidi olema. Lihtne võimalus on allikatega rohkem koostööd teha, vahel nende soovidele vastu tulla. Tulemuseks on faktitapsem ajakirjandus, paremad suhted, ajakirjanduse parem maine. Ma ei räägi kriitilistest teemadest, kus allikat tulebki veidi sakutada. Allika soovide ignoreerimine ja tema veidrasse konteksti asetamine ei muuda lugu sisukamaks ega paremaks. Tulemuseks on pettunud ettevõtja, kellelt endalt ja tema tutvusringkonnalt väljaanne tõenäoliselt edaspidi huvitavat infot lihtsalt ei saa.

VASTUSEKS KAISA GABRALI REPLIIGILE 18. SEPTEMBRI ÄRIPÄEVA "ETTEVÕTJA, ÄRA HÄBENE OMA SAAVUTUSII"

19. september 2012 ÄRIPÄEV
toimetaja Harry Tuul, tel 667 0182, e-post harry.tuul@aripaev.ee

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

Tõnu Kõrda
19. september (sünd 1952),
töötanud Eesti Raadios
ja Maalehes

Eesti Ajalehtede Liit õnnitleb

Palju õnne!

Äri teenuste
rubriigi
standardreklaam
42x26 mm hinnaga 15€

Reklaami tellimine:
reklaam@aripaev.ee
Tel 667 0105 • faks 667 0200

**Kasutatud
BÜROOMÖÖBEL**

Tähetorni 21, Tallinn
E-R 10-17
Tel 55 26 608

www.Apuneks.ee

Toodetud Eestis

- Prysmian kaabliga
H07RN-F3G2,5 - 33m,
profitrummel 72€.
- H05VV-F3G1
35m trummel
IP44 pesad - 23€

www.profikaabel.ee

Suvelõpukampaania raames 17. septembril
loositud nädalaauhindade võitjad on selgunud.

Äriplaan 2013
Pilet konverentsile
„Äriplaan 2013“
Tamar Tulvik

Äripäeva
aastane tellimus
Arnold Albert

Imeline Teadus
tellimus 6 kuuks
Tiia Sikk, Baltic Electrical Installations, Raul Kingsepp, Raul Kurrik, Siim Maasikamäe, Anneli Rihvk-Hiie, Väinamöinen, Kaie Aia, Liina Riitsaar, Kaupo Sinijärv.

Imeline Ajaloo
tellimus 6 kuuks
Armin Grupp, Signe Burmeister, Milvi Ilves, Kaido Klokman, Laagri Perearst, Majapood, Ene Roosimäe, Marko Silem, Aigar Tirman, Weel.

Palju õnne!

www.aripaev.ee/suvilabi

ÄRIPÄEV 19. september 2012

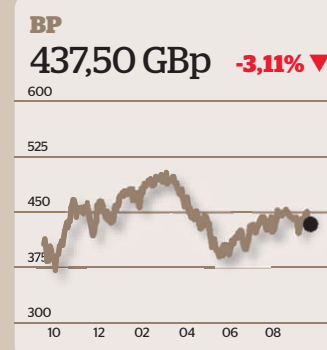
toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post romet.kreek@aripaev.ee

TÕUSJA

Austraalia kaevandusfirma sai vajaliku 4,5 miljardi dollarilise laenu.

LANGEJA

Norras avastati BP puurtoris taas üks võimalik ohtlik naftaleke.

BÖRS

Apple käis 700 dollaril ära. iPhone 5 müük rekordiline

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Apple'i aktsia käis esmaspäeval järelkauplemisel ära esmakordselt kõrgemal 700 dollari tasemest. Apple'i uue telefoni ettetellimine on juba teinud rekordi.

Aktsia liikus 701,79 dollaril olles börsipäeva sulgemiseks teinud hinnarekordi – 699,78 dollarit. Tänavu on aktsia hind tõusnud 73 protsenti.

Esimesel päeval, kui kliendid said ette tellida Apple'i telefoni, löödi sellega rekord – telliti kaks miljonit Apple'i telefoni, mida on enam kui kaks korda rohkem kui eelmise mudeli puhul.

Apple'i aktsia hakkas üles liikuma 14. septembril, kui kompanii hakkas võtma vastu telefonitellimusi. Apple'i veebileht teatas, et uute tellimuste puhul hakatakse telefone välja saatma alles pärast 28. septembrit ehk nädal aega hiljem, kui need poodidesse jõuavad. See võib olla vihje, et telefonidest võib olla puudus.

“Esialgne partii on läbi müüdud,” ütles Sterne Agee & Leachi analüütik Shaw Wu Bloombergile. Ta prognoosis, et Apple müüb septembris lõppevas kvartalis 26 miljonit telefoni varem prognoositud 23 miljoni asemel. “Me arvame, et ka see prognoos võib osutuda liiga konservatiivseks.”

Apple'i aktsia ületas 600 dollari joone juulis, 500 dollari piiri veebruaris ja 400 dollari joone mullu.

“Arvestades Apple'i iPhone 5 telefonide ajaloo kiireimat turule tuleku tempot, viitab see detsembris heale kvartalile,” ütles Barclaysi analüütik Ben Reitzes Reutersile. Ta prognoosis, et Apple müüb neljandas kvartalis võrreldes mullusega 22 protsenti rohkem telefone (45,21 miljonit). Ka see analüütik arvab, et tema prognoosid võivad osutuda liiga konservatiivseteks.

iPhone'i eelmise kvartali käive ulatus 16,2 miljardi dollarini, mis on Google'i kogukäibest 33 protsenti suurem ja peaaegu samas suurusjärgus Microsofti 18,1 miljardi dollarilise käibega.

Kõrged ootused. Analüütikud prognoosivad, et Apple müüb aasta lõpuks 58 miljonit iPhone 5, mis genereeriks 36,2 miljardit käivet.

Tulevaste kuude börsitõus on kinni tulevaste toodete müügiedus. Asjaga kursis olevate inimeste sõnul tuleb Apple'i uus väiksem iPad'i tahvelarvuti välja oktoobris. Apple püüab tulla välja toodetega, mis võimaldaksid vaadata TV-saateid ja videosid, kuid ettevõtte on raskusi telekommunikatsioonifirmadega – kuidas neid tooteid teha – ja meediakompaniidega, kes soovivad kontrollida sisu ja hoida kliendisid.

Analüütikud ootavad, et aktsiaralli jätkub. 12 kuu perspektiivis on Bloombergi küsitletud analüütikud andnud aktsiale 773dollarilise hinnasihi.

Reitzes arvab, et Apple'ile võivad saada takistuseks komponentide tarnijad. Üks Apple'i võt-

”

Ka see prognoos võib osutuda liiga konservatiivseks.

Sterne Agee & Leachi analüütik Shaw Wu

mevarustaja Sharp on raskustes kõrgete kuludega ja püüab hankida raha, et teenindada võlga.

Apple on hakanud endale ruumi tegema korporatiivkliendide turul, mis on traditsiooniliselt Research In Motioni ehk RIMi Blackberryde pärusmaa. Näiteks Yahoo uue korporatiivpoliitika kohaselt saavad töötajad valida endale ise telefoni nutitelefonide seast, millede seas on ka Apple'i iPhone 5 ja Samsungi Galazy S3. Varem andis Yahoo oma töötajatele lihtsalt Blackberrid.

Mobiilid lähevad nagu kuumad saiad. USA suuruselt teine mobiilsideoperaator AT&T teatas, et nädalavahetuse nõudlus tegi iPhone 5st ajaloo parima müügiga Apple'i telefoni. Ka teised mobiilsideoperaatorid, sealhulgas Verizon Communications ja Sprint Nextel, on teada andnud, et telefonide tarned võivad viibida kolm nädalat. Tellimused on ka Euroopas suured. France Telecomi Orange teatas, et uute telefonide tellimused on olnud väga suured, lüües rekordeid võrreldes iPhone 4 või 4Siga.” See operaator teatas, et nemad suudavad küll ettetellitud telefonid õigeaegselt tarnida.

Kas osta aktsiat? Kuna investor Toomasele sai ostetud Apple'i aktsiad 456 ja 581 dollariga, siis ei ole see teema aktuaalne, seda enam, et Apple'i aktsial on portfellis suurim aktsiapositsioon. 700 dollari pealt paneks aktsia ostmise veidi kulkalt sügama. Ettevõtte on jätkuvalt tuntud headuses, kuigi ilma Steve Jobsita, kes selle ettevõtte nii suureks tegi. Aktsia hinna-kasumi suhte näidu, mis on 16,5, poolest võiks ju veidi viriseda, et 10–12 P/E näiduga oleks seda meeldivam osta, kuid see ei ole hullumeelne hind, kui arvestada tulemuste paranemise perspektiive. Ohtlikuks teeb asja pigem see, et aktsia hinnatõusul ei ole toimunud suuremaid tagasilööke, ehk kui mingil hetkel hakkab menuaktsiast mingil põhjusel raha välja tulema, võib reaktsioon aktsia hinnaliikumise näol olla võimas. Analüütikud fännavad jätkuvalt Apple'i aktsiat. Bloombergi küsitletud analüütikutest 51 soovitas aktsiat osta, kuus hoida ja kaks müüa.

A Aktsia Apple'i aktsia liikumine

hinnad USA dollarites

ALLIKAS: BLOOMBERG

19.09.2011
411,63**16,5**

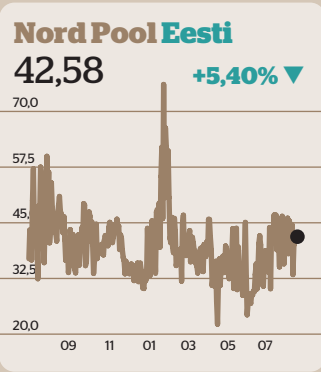
on Apple'i aktsia hinna-kasumi suhte näit eelmise nelja kvartali kasumite põhjal.

dollarit kukkus minutitega esmaspäeva õh-
tul USA naftabarreli hind. Põhjuseks peetak-
se kas kõrgsageduslikku kauplemist või USA
strateegiliste naftavarude käikulaskmist.

ELEKTER

Elektri hind on aktsiaturgudest
tunduvalt püsimatum.

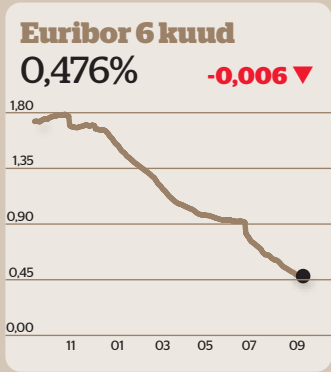
VALUUTA

Euroala kriis kogub tuure, euro
langeb.

INTRESS

Euroopa Keskpanga baasint-
ressimäärade langetamine
surub Euribori alla.

Ä RAHA

reklaam

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %									
	keskmiselt kuu jäägil (10)	kuu püsijägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa	
Sampo Pank****	0,01	0,01**	0,01	0,10	0,30	0,50	0,50	0,50	Kontakteeruge pangaga		65/300(4)	
Swedbank***	0,10 (7)	-	-	-	0,16	0,41	0,56	0,81	0,81	0,81	190	
Swedbank			0,10	0,15	0,20	0,45	0,60	0,60	0,85	0,85	6000	
Tallinna Äripank		0,05	0,15	0,20	0,40	0,60	0,90	1,20	1,30	-	200	
Tallinna Äripank (3)		0,05	0,35	0,40	0,60	0,85	1,15	1,50	1,60	-	200	
Nordea Pank	0,10		0,15	0,20	0,25	0,55	0,65	0,80	-	-	320	
Citadele Pank	-	-	0,60	-	1,00	1,20	1,40	1,70	1,90	2,10	100	
Versobank	0,05	0,10	0,70	0,80	1,00	1,50	1,80	2,30	2,50	3,00	350	
DNB	0,25 (7)	-	0,50	-	0,70	0,90	1,05	1,20	1,30	1,40	300	
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	0,60	0,70	0,75	0,90	1,15	1,40	-	-	300/3000 (9)	
SEB	0,01	0,01	0,05	0,07	0,10	0,25	0,40	0,70	0,95	1,20	100***	
LHV Pank	0,20 (10)		0,70	0,80	1,00	1,40	1,60	1,80	1,80	-	500	
Krediidipank	-	0,10	0,40	0,50	0,60	0,90	1,20	1,50	1,70	1,80	100/200(4)	
BIGBANK		-	0,30	0,35	0,40	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	300-1500	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,60	0,60	1,40	1,80	2,30	1500-30 000	
BIGBANK	-	-	-	-	-	0,65	0,65	1,45	1,85	2,35	üle 30 000	

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,70	0,85	
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,15	0,25	0,35	0,65	0,80	0,95	200
Citadele Pank	0,40	-	0,80	1,00	1,20	1,40	100
Versobank	0,40	0,45	0,70	1,00	1,30	1,50	500
DNB	0,25	-	0,35	0,60	0,90	1,20	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,40	0,50	0,70	0,90	1,10	1,20	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200 (4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpang, klientidele (4) kontoris (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt; (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägitl **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Kas turgu jälgid?
Kas riskid on hajutatud?
Investeermishoius aitab hajutada riske.

Teenuse pakkuja on Swedbank AS.
Tutvu teenuse tingimustega www.swedbank.ee ja vajaduse korral konsulteeri spetsialistiga telefonil 613 1606.

Ä VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▼

8,5685

EUR/RUB ▲

40,4445

Austraalia dollar	AUD	1,2527	Rumeenia leu	RON	4,5069
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,5685
Hiina jüaan	CNY	8,2496	Singapuri dollar	SGD	1,6011
Hongkongi dollar	HKD	10,1199	Suurbritannia nael	GBP	0,8035
India ruupia	INR	70,5240	Šveitsi frank	CHF	1,2113
Jaapani jeen	JPY	102,6400	Taani kroon	DKK	7,4539
Kanada dollar	CAD	1,2732	Tai baat	THB	40,3110
Korea won	KRW	1460,3800	Tšehhi kroon	CZK	24,8150
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3486
Läti latt	LVL	0,6962	Ungari forint	HUF	283,8200
Norra kroon	NOK	7,4655	USA dollar	USD	1,3054
Poola zlott	PLN	4,1139	Venemaa rubla	RUB	40,4445

Ä BÖRSIKAUBAD

Kütused 18.09

Nafta IPE, bbl	113,62
Nafta NYMEX, bbl	96,07
Mootoribensiin, t	1137,00
Diislikütus, t	1052,75
Kerge kütteõli, t	1008,75
Masuut (1% väävel), t	722,00
Maagaas Henry Hub, btu, USD	2,892

Põllumajandus 18.09

nael = 453,59 g	
Kohv NYBOT, Usc/nael	177,65
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	565,90
Kakao NYBOT, USD/t	2539,00
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	204,50
Rapsiseemned NYSE LIFFE Pariis	505

Allikas: Bloomberg, kella 17 seisuga

Värvilised metallid 17.09

USD/t	
Alumiinium LME	2168
Vask LME	8312
Plii LME	2251
Nikkel LME	18025
Tina LME	21575
Tsink LME	2086

Väärismetallid 18.09

USD/unts, unts = 31,1035 g	
Kuld COMEX	1763,08
Plaatina NYMEX	1667,25
Palladium NYMEX	680,50
Hõbe COMEX	34,40

Ä BÖRS

Tallinn

18.09

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelms, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	1,980	3,13	2 077	-	-13,0%	0,41	0,0%
Baltika	0,560	2,00	3 835	-	-41,9%	2,31	0,0%
Ekspress Grupp	1,070	0,00	0	29,8	2,7%	0,80	0,0%
Harju Elekter	2,350	-2,08	5 933	11,0	8,4%	0,92	3,0%
Järvevana	0,480	0,00	0	-	-0,1%	0,57	0,0%
Merko Ehitus	6,250	0,00	0	-	-4,3%	0,99	0%
Nordecon	1,170	-2,50	117	-	-8,8%	1,29	0,0%
Olympic EG	1,420	0,71	65 178	11,0	25,0%	2,75	7,0%
Premia Foods	0,662	-1,19	3 058	595,5	0,1%	0,64	16,6%
Silvano FG	3,110	-1,27	354 192	11,7	18,1%	2,13	0,0%
Tallink Grupp	0,700	0,29	67 660	8,7	7,7%	0,67	0,0%
Tln Kaubamaja	5,850	0,00	18 373	10,8	16,9%	1,82	6,0%
Tallinna Vesi	8,600	0,00	1 737	8,8	28,2%	2,48	9,8%
Trigon PD	0,302	0,00	0	-	-75,6%	0,59	0,0%
Skano Group	1,330	0,00	0	3,0	26,6%	0,79	0,0%

P/E arvutatatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

18.09

aktsia	sulgemis- hind, EUR	muutus eelms, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Apranga	1,98	0,00	-	3,3	5,4
City Service	1,810	1,12	7,0	1,1	12,7
Invalda	2,460	-1,60	-	1,1	-
Linas Agro	0,586	0,00	3,6	1,2	-
Snaige	0,516	0,00	-	2,0	-
TEO LT (Telekomas)	0,657	-0,45	11,3	1,8	8,8

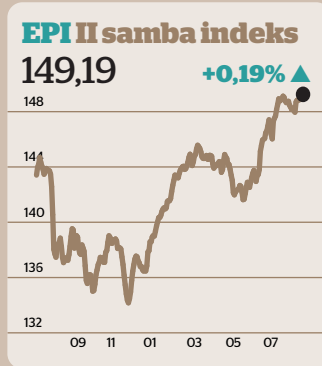
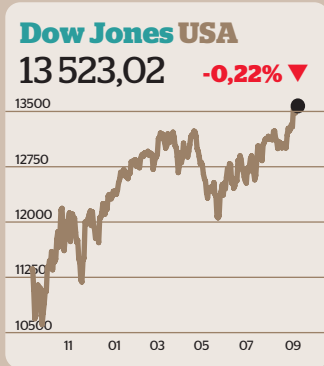
Helsingi

18.09

aktsia	hind, EUR	muutus eelms, %	P/E	P/B	divid. tootlus
Elisa Comm.	16,59	-0,54	12,2	3,5	7,8
Finnair	2,14	-0,47	-	0,4	-
Fortum	14,95	-1,90	10,2	1,4	-
Neste Oil	9,98	-2,59	-	1,1	3,5
Nokia	2,20	-3,68	-	0,9	9,1
PKC Group	14,90	-1,26	11,7	2,0	4,0
Stockmann	14,49	-1,43	21,3	1,2	3,5
Stora Enso	5,09	-2,77	21,5	0,7	-
UPM Kymmene	9,39	-2,24	25,3	0,7	6,4
YIT	15,90	-1,43	14,6	2,2	4,4

18 INVESTOR investeerimisfondid

ÄRIPÄEV 19. september 2012

toimetaja Romet Kreek, tel 667 0192, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

ÄRIPÄEVA KOOLITUS

26. septembril

KOOLITAJATE KOOLITUS

Koolitus annab:

- teadmised koolitamise igihaljastest ja uutest suundadest;
- uusi tehnikaid ja harjutusi praktiliseks kasutamiseks;
- korrastatud ning värskendatud oskused ja teadmised;
- kaks uut koolitamise meetodit;
- värskeid ideid oma koolitusprogrammidele sära lisamiseks;
- objektiivse ja õiglase tagasiside isiklikuks arenguks ja teiste arendamiseks.

Koolitaja on **AIRA TAMMEMÄE**

Täpsem kava aadressil
www.koolitus.aripaev.ee

Äripäev

Koolituse hind on 299 eurot (+ km). Info ja registreerimine telefonil **667 0100**, elektronposti aadressil **koolituskeskus@aripaev.ee** või koduleheküljel **www.koolitus.aripaev.ee**

Telli ja võida pakett kahele “Tervise heaks” Tallinn Viimsi Spas.

Pakett sisaldab kliinilist koormustesti, toitumisenõustamist, osalemist rühmatreeningutes, massaaži, sauna- ja vabaajakeskuse kasutamist ning kepikõndi.

www.spatallinn.ee

SÕNA SAAVAD NAISED:

ehedad ja valusad lood naistevahelisest vägivallast, vaenust ja konkurentsist tööl.

Kuidas kaitsta end pahatahtlike naiste eest

**KUU
RAAMAT**

Äripäev

ETTETELLIMISHIND: 22,08 €
TÄISHIND: 24,56 €

Äripäev raamatuklubi

Jälgige meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi
ja Facebookis

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

17.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	3,19	3,30	3,24	-	18,31	12,92	13,45	-	22 309 631
Avaroni Privaatportfell B, EUR	12,84	12,84	12,84	-	9,12	6,83	20,29	-	4 334 147
Avaron Ida-Euroopa Völkirjafond A, EUR	10,07	10,07	10,07	-	-	-	-	-	3 041 193

Compensa Life

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,23	-	13,00	11,10	10,10	0,50	4 819 390
Völkirjaportfell, EUR	-	-	11,62	-	5,10	5,70	5,30	-	451 015

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.08.2012. Völkirjaportfelli mahu info on antud seisuga 31.08.2012.

Danske Capital AS

17.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,94	0,95	0,95	1,06	7,43	7,39	4,28	2,06	10 226 118
Sampo Pension 50, EUR	1,09	1,10	1,10	1,54	8,54	8,91	4,36	1,65	137 516 712
Sampo Pension Intress, EUR	0,85	0,86	0,86	0,68	5,72	5,63	3,96	3,30	3 080 913
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,36	1,39	1,37	8,09	11,90	12,86	7,88	2,81	2 860 022
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,74	0,76	0,75	3,27	6,64	5,66	3,68	0,00	139 589

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

17.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,90	0,91	0,91	0,01	4,28	3,87	4,09	4,19	8 112 640,61
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,07	1,08	1,08	1,98	7,94	6,49	5,07	0,46	36 742 600,76
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,60	0,61	0,61	-	6,48	4,88	-	-	1 235 358,31
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,82	0,84	0,83	2,14	8,98	8,98	-	-	460 660,40
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,86	0,87	0,86	2,91	9,88	10,09	-	-	504 533,33
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,81	0,82	0,82	3,95	9,03	8,06	-	-	523 108,53

LHV Varahaldus

14.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,32	1,33	1,33	2,11	11,15	8,47	6,74	3,56	132 563 525
Pensionifond M, EUR	1,06	1,07	1,07	1,37	9,21	7,21	6,51	5,38	20 453 631
Pensionifond S, EUR	1,14	1,15	1,15	0,81	6,97	5,64	6,13	7,30	30 646 100
Pensionifond XL, EUR	1,12	1,13	1,13	2,32	11,83	8,72	6,12	3,51	32 188 148
Pensionifond XS, EUR	1,06	1,07	1,07	0,74	7,13	5,94	6,47	7,03	7 378 616
Täiendav Pensionifond, EUR	1,23	1,25	1,24	8,17	11,52	9,03	6,79	1,39	4 151 601
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	8,02	8,27	8,11	13,58	10,84	11,04	7,03	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	5,13	5,28	5,18	13,64	10,84	11,02	7,02	-	3 875 143
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	8,02	8,18	8,10	15,18	11,50	7,29	2,00	-4,84	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	5,12	5,23	5,17	15,17	11,48	7,27	1,99	-	1 292 487

Nordea Pensions Estonia

17.09

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,90	0,91	0,91	2,31	9,25	11,2	6,04	0	42 204 892,34
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,73	0,74	0,74	3,02	10,6	13,66	0	0	4 487 448,07
Nordea Pensionifond B, EUR	0,86	0,87	0,87	1,55	8,32	9,67	5,31	0	9 441 871,85
Nordea Pensionifond C, EUR	0,80	0,81	0,81	0,80	4,77	5,54	3,96	0	1 781 653,01
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	1,07	1,09	1,08	12,50	12,04	15,95	7,87	0	2 733 503,10
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,69	0,70	0,69	0,00	6,36	7,69	0	0	416 059,92

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117, tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSKE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015, tel 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119, tel 680 2680, faks 680 2681, info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealestate.com, www.gildrealestate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 680 0400, faks 680 0402, info@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONSESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145, tel 710 1250, faks 710 1251, eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5. korrus, Tallinn 10 111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
AS SEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn, tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

VERSOBANK EESTI Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

protsendi peale alandas Türgi keskpank üle-
õiste hoiuste intressimäära. Euroopa Keskan-
ga sama intressimäär on näiteks 0%.

» Mohammad Al-Sabban: Citigroupi
avaldatud analüüs eeldab, et Saudi Araa-
bia jätab tootmisvõimsuse aastateks
praegusele tasemele, milleks on 12,5 mil-
jonit barrelit päevas.

Saudi Araabia naftaministeeriumi nõunik lükkas ümber Citigroupi väite, et nad muutuvad
naftat importivaks riigiks ning kinnitas, et Saudi Araabia saab oma toodangut suurendada.

FONDID

reklaam

Mandatum Life17.09									
	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Investeeringute haldusteenus:									
Turvaline, EUR	111,69	111,13	111,13	-	5,74	6,78	-	-	-
Konservatiivne, EUR	109,70	108,62	108,62	-	3,31	3,61	-	-	-
Tasakaalustatud, EUR	109,25	107,63	107,63	-	1,93	1,84	-	-	-
Progressiivne, EUR	104,24	102,20	102,20	-	-0,01	-0,40	-	-	-
Agressiivne, EUR	108,45	106,32	106,32	-	0,45	-0,15	-	-	-
Investeermisportfelliid:									
Mandatum Life Fixed Income, EUR	136,30	135,62	135,62	-	6,55	7,69	6,01	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	119,72	117,37	117,37	-	-8,50	-10,48	3,85	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR	105,97	103,90	103,90	-	6,47	-2,65	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	136,30	133,63	133,63	-	2,86	3,39	2,97	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	148,52	145,61	145,61	-	7,60	2,64	3,17	-	-

Swedbank Investeermisfondid AS17.09									
	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,79	0,79	0,79	1,79	5,02	5,36	3,25	1,41	38 566 326,04
Pensionifond K2, EUR	0,86	0,87	0,87	3,19	7,44	6,82	4,51	-0,38	146 485 474,68
Pensionifond K3, EUR	1,00	1,01	1,01	6,03	9,75	10,45	6,19	-1,15	367 555 546,48
Pensionifond K4, EUR	0,74	0,74	0,74	10,20	12,06	14,44			23 626 596,85
Pensionifond V1, EUR	1,14	1,16	1,15	3,87	8,49	9,05	5,13	-1,63	8 327 623,42
Pensionifond V2, EUR	0,88	0,89	0,89	7,51	10,39	11,51	6,39	-3,70	16 542 923,81
Pensionifond V3, EUR	1,02	1,04	1,03	12,74	12,52	14,72	7,05	-6,78	33 144 349,36
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	4,08	4,18	4,12	21,88	6,69	-4,00	3,35	-16,27	6 256 951,70
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	7,70	7,90	7,78	24,72	27,69	11,15	2,60	-22,74	25 977 396,99
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	2,99	3,06	3,02	22,83	15,87	7,25	-6,64	-28,41	7 298 392,20
Fondifond 100, EUR	9,44	9,68	9,53	15,48	14,02	14,92	7,72	-6,18	62 120 460,50
Fondifond 30, EUR	10,69	10,96	10,80	5,61	9,77	9,28	5,10	-0,53	13 840 838,32
Fondifond 60, EUR	10,20	10,45	10,30	9,71	11,94	12,37	6,63	-3,13	51 231 664,98
Venemaa Aktsiafond, EUR	15,78	16,18	15,94	24,48	22,01	9,82	13,75	-7,86	54 774 738,02

ASSEB Varahaldus17.09									
	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,709	0,717	0,717	3,00	6,96	8,12			7 419 699,54
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,894	0,903	0,903	0,88	4,69	4,42	4,41	4,56	50 353 523,07
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,813	0,821	0,821	1,01	3,91	4,13	3,56		11 008 123,44
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,932	0,941	0,941	1,70	5,68	5,41	4,19	-2,39	252 001 039,34
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,879	0,897	0,888	13,35	10,93	11,63	6,65	-4,69	13 195 809,13
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,114	1,136	1,125	3,92	5,08	4,84	4,14	-1,23	9 944 253,33
SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,909	7,049	6,979	11,500	12,280	16,000	8,160	-7,150	3 826 657,00
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	8,296	8,464	8,380	8,060	10,610	12,370	6,560	-4,960	5 808 368,00
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	10,450	10,661	10,556	3,820	9,590	10,040	5,980	0,580	1 052 344,00
SEB Ida-Euroopa Völakirjafond A, EUR	12,811	12,811	12,811	5,510	16,490	13,400	8,890	4,850	61 781 476,00
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	9,271	9,458	9,364	13,130	10,520	6,500	5,310	-2,710	2 483 439,00
SEB Kasvufond A, EUR	6,377	6,506	6,442	22,410	23,030	10,240	4,170	-7,140	13 327 349,00
Vahendatavad Fondid *									
SEB Guarantee Fund 80, EUR	99,110	99,606	99,110	3,960	-0,200	-3,120	-3,170	-	33 493 094,80
SEB Corporate Bond Fund, EUR	1,458	1,458	1,458	2,980	9,030	10,470	5,650	4,360	380 230 000,00
SEB Danish Mortgage Bond Fund, EUR	126,517	126,517	126,517	3,120	1,990	4,300	5,600	-	88 900 000,00
SEB High Yield Fund, EUR	124,855	126,104	124,855	3,900	11,320	14,470	-	-	1 802 190 000,00
SEB Short Bond Fund EUR	1,270	1,270	1,270	0,130	-0,220	-0,100	-0,020	-	50 790 000,00
SEB Strategy Balanced Fund	103,280	103,280	103,280	-	3,400	-	-	-	-
SEB Strategy Defensive Fund	104,122	104,122	104,122	-	2,560	-	-	-	131 030 000,00
SEB Strategy Growth Fund	102,621	102,621	102,621	-	2,730	-	-	-	-
SEB Strategy Opportunity Fund	102,234	102,234	102,234	-	2,420	-	-	-	-
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	0,771	0,787	0,779	16,070	12,640	21,870	10,890	-1,190	83 460 000,00
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	2,727	2,783	2,755	20,450	22,490	14,350	5,170	-7,530	119 470 000,00
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	2,535	2,587	2,561	17,390	9,080	-6,330	2,840	-10,100	81 170 000,00
SEB Russia Fund, EUR	10,009	10,211	10,110	25,430	16,890	2,840	9,820	-0,810	278 660 000,00
SEB Ethical Europe Fund, EUR	2,194	2,238	2,216	18,640	17,830	24,380	5,370	-6,660	14 570 000,00
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	1166,890	1190,464	1178,677	18,840	16,720	23,830	5,510	-7,410	14 150 000,00
SEB Europe Fund, EUR	3,220	3,286	3,253	18,430	17,560	24,620	6,130	-6,090	165 830 000,00
SEB Nordic Fund, EUR	6,786	6,924	6,855	22,570	22,320	27,730	8,460	-2,350	67 000 000,00
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	168,419	171,821	170,120	21,480	20,770	26,830	-	-	39 880 000,00
SEB North America Chance/Risk Fund, EUR	3,812	3,889	3,850	17,690	14,460	24,010	14,400	1,500	179 200 000,00
SEB Japan Chance/Risk Fund, EUR	0,376	0,384	0,380	21,560	-1,940	0,260	-0,020	-8,070	26 420 000,00
SEB Asia ex. Japan Fund, EUR	6,603	6,737	6,670	18,920	11,600	18,300	11,970	1,390	170 510 000,00
SEB Asia Small Caps ex. Japan Fund, EUR	3,170	3,234	3,202	17,990	18,340	14,270	6,980	-3,770	57 500 000,00
SEB Concept Biotechnology, EUR	45,198	45,650	45,198	20,400	25,170	41,160	-	-	100 690 000,00
SEB Medical Fund, EUR	3,134	3,198	3,166	11,300	11,030	24,370	14,900	3,560	23 570 000,00
SEB Asset Selection Fund, EUR	13,449	13,721	13,585	9,950	-5,660	-5,820	-0,880	-	1 309 070 000,00
SEB Key Select, EUR	9,664	9,712	9,664	3,130	0,380	-1,870	-2,250	-	93 300 000,00
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	155,777	158,925	157,351	20,230	21,630	19,390	-	-	185 650 000,00

* Vahendatavate fondide tagasisõtmis- ja väljalaskehindude saab vaadata www.seb.ee/fondikursid. Fondide mahud on seisuga 30.06.2012.

Trigon Funds17.09									
	ost	müük	NAV	riski- aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Arenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	83,73	86,29	85,43	29,31	-11,42	-27,18	-14,88		2 096 421
Balkani Fond, EUR	12,20	12,64	12,39	29,53	32,11	7,23	0,75	-16,88	6 768 998
Arenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR	161,21	166,15	164,50	23,47	17,49	10,35	4,73		4 160 995
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	11,87	12,29	12,05	28,30	11,43	0,99	-5,74	-17,46	1 772 873
Uus Euroopa Väärtsufond, EUR	19,30	19,98	19,59	17,92	18,95	19,07	10,77	-8,39	15 800 542
Venemaa Top Picks Fond, EUR	20,99	21,73	21,31	35,56	12,72	4,03	19,47	-3,38	10 046 868

2. oktoober
Meriton Grand Conference
& SPA Hotel
(Paldiski mnt 4, Tallinn)

KINDLUSTUSE AASTAKONVERENTS

Reet Rattur

Argo Argel

Alar Urm

Olavi-Jüri Luik

Priit Kuuskme

Kaido Konsap

09.30–09.50 Registreerimine ja hommikukohv

09.50–10.00

Sissejuhatus. Moderaator Äripäeva
raamatupidaja.ee toimetaja **JUULI LAANEMETS**

10.00–10.30

Aastatel 2011-2012 toimunud Eesti
kindlustusturu muutused. Kindlustusmaaklerite
Liidu tegevjuht **REET RATTUR**

10.30–11.00

Ettevõtja võimalused töötaja kindlustamisel.
RSA vastutuskindlustuse riskijuht **ARGO ARGEL**

11.00–12.00

Olulisemad momendid kindlustuslepingu
sõlmimisel ja kindlustustingimuste tõlgendamise
kohtupraktika. Advokaadibüroo LEXTAL
vandeadvokaat **ALAR URM**

12.00–13.00 Lõuna

13.00–14.30

Kindlustusvõtja vaidlused kindlustusandjaga
hüvitise vähendamise ning kindlustuslepingu
kehtivuse üle. Advokaadibüroo LEXTAL
vandeadvokaat **OLAVI-JÜRI LUIK**

14.30–15.00 Kohvipaus

15.00 – 15.30

Ettevõtte eelised tervikkindlustuse sõlmimisel.
Seesam Kindlustus arendusdirektor
PRIIT KUUSKME

15.30 – 16.00

Aruteluring: Millal on ettevõttel mõistlikum
kindlustuskaitset mitte osta?

Osalejad: Seesam Kindlustus arendusdirektor
PRIIT KUUSKME, AON Kindlustusmaakler juhatuses
esimees **KAIDO KONSAP**, Advokaadibüroo LEXTAL
vandeadvokaat **ALAR URM**

16.00 – 16.15 Konverentsi lõpetamine

Äripäev

LEX TAL
TALLINNA KOGU- JA KONSULENT

Meriton Hotels

Konverentsi hind kuni 23.09.2012 179 eurot (km-ga 214,80 eurot).
Hind alates 24.09.- 01.10.2012 229 eurot (km-ga 274,80 eurot).
Registreerides korraga ühest maksjaettevõttest kaks või enam osalejat
kehtib lisasoodustus 5%. Lisainfo ja registreerimine telefonil 667 0106
või juuli.laanemets@aripaev.ee **www.seminar.aripaev.ee**

Jeffrey Lacker: Minu hinnangul mõjutab QE3 suurel määral inflatsiooni ja minimaalselt tööhõivet.

USA Richmondi Föderaalreservi president ei poolda sarnaselt enda Dallase kolleegiga uut rahatrükkimise vooru.

673,86

-0,03% ▼

perioodi kõrgeim 686,20
perioodi madalaim 513,18

TÕUSJAD

Molycorp

13,82 USD

+2,90%

Ruukki

0,50 EUR

+2,04%

Vodafone

176,75 GBp

+1,79%

Carlsberg

523,00 DKK

+1,75%

Henkel

50,17 EUR

+1,72%

United Utilities

698,50 GBp

+1,45%

Apple saavutas rekordi, mida vähesed suutsid veel aasta või vähemgi tagasi uskuda. Lisaks 24 tunniga 2 miljonile müüdud iPhone'ile tõusis firma aktsia 700 dollarini.

Putin näitab üles turusõbralikkust

Venemaa presidenti Vladimir Putini soov võtta välja suuremas mahus omanikutulu enne ligi 16 miljardi euro väärtuses riigivara müüki on viinud Vene firmade väljamaksed viimase kolme aasta kõrgeimale tasemele võrreldes teiste arenevate turgudega. Masu tõttu tehtud kulukärped enam alumist rida (kasumit) ei kergita.

Micex indeksisse kuuluvad firmad, nagu suurim naftatootja Rosneft ja suurim pank Sberbank, maksid läinud aasta eest rekordilisi dividende ning Bloombergi küsitletud analüütikud ootavad järgneva 12 kuu jooksul nende maksete suurenemist veel täiendava 16% võrra. Tegu on konkurentsitu suurima näitajaga nelja suurima areneva turu seas. Micexi keskmine prognoositud dividenditootlus on 3,8%, samas kui MSCI Arenevate turgude indeksi keskmine on 3,1%. Juunis saavutas nende vahe kolme aasta rekordi, olles 1,1 protsendipunkti.

Madalad intressimäärad on kurjast. Ja kui- gi Venemaa finantsturgude suurim välisinvestor Prosperity Capital eeldab, et väljamaksed lükkavad ka aktsia hindu kõrgemale, siis Putini n-ö reform meenutab investoritele tema valmidust sek- kuda avalike ettevõtete tegemistesse.

Võrreldes kuue aasta taguse Jukose likvideerimisega näitab antud samm aga hoopis Putini turusõbralikumad joont, kommenteeris Baring Asset Managementi fondijuht Matthias Siller.

“Kõrgematest dividendi väljamaksetest saan mina signaali, et Venemaa valitsus on suhtumas tõsisemalt lubadustesse teha turul reforme ja parandada ärikultuuri,” selgitas Siller.

Micexi indeksis maksis sel aastal dividende 25 firmat, kelle aktsiad on tänavu tõusnud keskmiselt 14%. Nende viie aktsiad, kes ei maksnud, on sel aastal kukkunud 12%. Standard & Poor's 500 indeksi dividendimaksjad jäid keskmiselt kahe protsendipunktiga sel aastal alla. Bloombergi küsitletud enam kui 200 analüütikut ootab järgneva 12 kuu jooksul dividendide kasvu 56 rubla- ni aktsia kohta. See tähendaks kasvu 16%, edes- tades India 15% ja Hiina 5% väljamakse kasvu, sa- mas kui Brasiilias oodatakse kahanemist 16% võrra.

FREDY-EDWIN ESSE
fredy-edwin.esse@aripaev.ee

”Micexi indeksis maksis sel aastal dividende 25 firmat, kelle aktsiad on sel aastal tõusnud keskmiselt 14%.”

KÖLAKAS

GM soovib, et valitsus müüks osaluse maha

Wall Street Journal raporteeris allikatele tugi- nedes, et USA suurim autotootja General Motors on survestamas rahandusministeeriumi müüma maha osalus autotootjas.

Teatavasti päästis valitsus USA maksumaksja rahaga autotootja 2009. aastal pankrotist, käies välja 50 miljardit dollarit. Praegu kuulub valitsu- sele ligi 27% firmast.

Nüüd aga soovib GMi juhtkond oma päästjast lahti saada, tuues põhjenduseks, et palgapii- rangud ei võimalda parimaid talente firmasse pal- gata.

Käesoleva aasta alguses käis GM välja plaani osta valitsusele kuuluvast 500 miljonist aktsiast 200 miljonit tagasi ning ülejäänud oleks läinud turule müügiks. Rahandusministeerium aga ei olnud huvitatud sellest, sest praegu müümine tä- hendaks valitsusele mitme miljardi dollari suu- rust kahjumit.

MAKROMAJANDUS

iPhone 5 annab tõuke Hiina majandusele

Uue tulikuuma iPhone 5 toel annavad Apple'i tooted Barclays analüütikute sõnul neljandas kvartalis Hiina majanduskasvule hiiglasliku tõuke.

“Meie arvutuste kohaselt on selle aasta neljan- das kvartalis umbes üks kolmandik Hiina eks- pordikasvust seotud Apple'i toodetega,” ütles panga analüütik Jon Windham kliendikirjas.

Hiinas valmistatakse uut iPhone 5, nagu ka iPodi, iPade ja Mac-seeria arvuteid, vahendas CNBC. Lisaks kasutatakse ka materjale, mis on Hiinast. Esimese 24 tunniga müüdi eeltellimus- tega ära kaks miljonit iPhone 5.

Kuid Hiina pole puhtalt Apple'ist dominee- ritud. Barclaysi andmetel moodustavad Apple'i tooted Hiina ekspordist neljandas kvartalis kõi- gest 4%. Kuid sellegi poolest tuleb ekspordi kasv just “õunafirmalt”.

Juba varasemalt on JPMorgan Chase enda ana- lüüsis öelnud, et Apple'i uus nutitelefon võib nel- jandas kvartalis USA sisemajanduse kogupro- dukti tõsta kuni poole protsendi jagu.

LANGEJAD

AMD

3,77 USD

-5,99%

Cramo

8,54 EUR

-4,04%

Metso

30,54 EUR

-3,90%

France Telecom

10,03 EUR

-3,84%

Deutsche Bank

32,80 EUR

-3,73%

Citycon

2,30 EUR

-2,95%

SEB AB sõnul võivad Põhjamaade elektri- hinnad olla saavuta- nud oma põhja ning hinnad hakkavad ilmselt taas tõus- ma.

Proovi Äripäeva 4 nädalat ainult 10 € eest ja võida uus iPad!

Loosi läheb 107 auhinda
koguväärtusega üle 4500 €

www.aripaev.ee/suvilabi

5 Äripäeva
aastast tellimust

50 ajakirja
Imeline Teadus
tellimust 6 kuuks

1 pilet
konverentsile
„Äriplaan 2013”

50 ajakirja
Imeline Ajalugu
tellimust 6 kuuks